

Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut –AMBIS

Katedra ekonomie a managementu

Česká republika a přijetí eura

Bakalářská práce

Stepanova Ekaterina

Bankovní management

Vedoucí práce: Ing. Stanislav Heczko, Ph.D.

Praha

2019

Vysoká škola: **Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut - Ambis, a.s.**

Oborová katedra: **Ekonomie a managementu**

Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student: **Stepanova Ekaterina**

Vedoucí práce: **Ing. Stanislav Heczko, Ph.D.**

Studijní obor: **Bankovní management**

Téma práce: **Česká republika a přijetí eura**

Cíl práce: **Popsat proces přípravy zavedení eura v České republice a zhodnotit možné dopady přijetí eura u nás.**

Metoda: **Statistická analýza, komparace, syntéza.**

Rozsah práce: **min. 40 stran**

Struktura práce: **Historie zavedení společné evropské měny
Kritéria přijetí eura
Úsilí ČR o začlenění do evropské měnové unie
Přínosy a rizika zavedení eura pro ČR**

Základní prameny a odborná literatura:

Dušek, J.: Historie a organizace Evropské unie, 2. vydání, VŠERS, České Budějovice 2011

Heczko, S.: Pracovní texty k předmětu Mezinárodní ekonomické vztahy, FSE UJEP, Ústí nad Labem 2007

Kubišta, V. a kol.: Mezinárodní ekonomické vztahy, Aleš Čeněk, Plzeň 2009

Tomášek, M.: Právní základy evropské měnové unie, Bankovní institut, Praha 1999

Souhlasím se zadáním (podpis, datum):

Stepanova Ekaterina

Student

Ing. Stanislav Heczko, Ph.D.

Vedoucí práce

doc. Ing. František Pavelka, CSc.

Garant oboru

V Praze dne: 30. dubna 2018

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a v seznamu uvedla veškerou použitou literaturu.

Svým podpisem stvrzuji, že odevzdána elektronická podoba práce je identická s její tištěnou verzí, a jsem seznámena se skutečností, že se práce bude archivovat v knihovně VŠ AMBIS a dále bude zpřístupněna třetím osobám prostřednictvím interní databáze elektronických vysokoškolských prací.

V Praze dne

Stepanova Ekaterina

Poděkování:

Děkuji panu Ing. Stanislavu Heczkovi Ph.D. za podporu, cenné připomínky, náměty, které mi poskytl v průběhu zpracování této bakalářské práce.

Anotace

Této bakalářská práce se zabývá zavedením eura v České republice. Cílem je popsat proces přípravy zavedení a zhodnotit možné dopady v ČR. Analyzovat výhody a nevýhody zavedení jednotné společné měny. Bakalářská práce je rozdělena na čtyři části. První kapitola se věnuje pozor historii vzniku společné měny v EU, formování Evropské měnové unii a Bretton-Woodský systém. Druhá kapitola se zaměřuje na kritéria přijetí eura, podmínky pro vstup země do eurozóny. Třetí kapitola popisují jak Česká republika připravuje na zavedení eura a sblížení české ekonomiky s eurozónou. Čtvrtá kapitola bakalářské práce analyzuje vliv na ekonomiku, výhody a nevýhody společné jednotné měny, porovnání negativních a pozitivních dopadů přijetí eura. Závěrečná část zahrnuje názory české veřejnosti na základě dotazníkového šetření.

Klíčová slova: euro, Česká republika, eurozóna, Evropská unie, Maastrichtská kritéria, Česká národní banka.

Anotation:

This thesis addresses the problem of adopting the euro currency in the Czech Republic. The main purpose of this thesis is to describe the necessary steps in preparation for adoption of the currency and to assess possible consequences in the Czech Republic. The thesis also aims at analyzing the advantages and disadvantages of adopting the euro currency. It is divided into five parts.

The first part describes the origin and history of the euro currency, the formation of the European Monetary Union and the Bretton-Woods system.

The second chapter examines the criteria and conditions for entry into the eurozone.

The third chapter explores how the Czech Republic has been fulfilling the conditions for entering the eurozone and developing its economy to meet the eurozone economic criteria.

The fourth chapter analyzes economic impact of the euro as well as advantages and disadvantages of introducing the euro.

The last chapter contains the results of the survey among the Czechs in which they express their opinions on the adoption of the euro currency.

Key words: euro, Czech Republic, Eurozone, European Union, Maastricht criteria, Czech National Bank

Obsah

Úvod	8
1 Historie zavedení společné měny v EU	9
1.1 Bretton-Woodský systém	9
1.2 Evropská platební unie (EPU)	10
1.3 Evropská měnová dohoda	11
1.4 Wernerův plán	11
1.5 Měnový had	12
1.6 Evropský měnový systém	12
1.6.1 Evropská měnová jednotka (ECU)	12
1.6.2 Kursový mechanismus EMS	13
1.6.3 Úvěrový mechanismus EMS	14
1.6.4 Zhodnocení Evropského měnového systému	16
1.7 Evropská měnová unie	17
1.7.1 Delorsova zpráva	17
2 Kritéria přijetí eura	21
2.1 Maastrichtská smlouva	21
2.2 Maastrichtská kritéria	21
2.2.1 Kritérium cenové stability	22
2.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	23
2.2.3 Kritérium kurzové stability	24
2.2.4 Kurzový mechanismus ERM II	24
2.2.5 Fiskální kritérium	25
3 Úsilí ČR o začlenění do evropské měnové unie	27
3.1 Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR	27
3.1.1 Národní koordinátor	29
3.2 Národní plán zavedení eura v České republice	30
3.2.1 Scénář přijetí eura	30
3.2.2 Jednorázový scénář přechodu na euro	30
3.2.3 Základní principy zavedení eura v ČR	32
3.3 Plnění kritérií Českou republikou	34
3.3.1 Kritérium cenové stability	34
3.3.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	35
3.3.3 Kritérium stability měnového kurzu	35
3.3.4 Kritérium vládního deficitu	36
3.3.5 Kritérium vládního dluhu	37
3.4 Ekonomická sladěnost ČR s eurozónou	38
3.4.1 Cyklická a strukturální sladěnost	38
Reálná ekonomická konvergence:	38
3.4.2 Přizpůsobovací mechanismy České ekonomiky	42
4 Přínosy a rizika zavedení eura pro ČR	44
4.1 Výhody (přínosy) zavedení eura v ČR	44
4.2 Nevýhody a rizika zavedení eura v ČR	46
5 Zvolené metody zpracování:	48
6 Dotazníkové šetření	49
6.1 Pohlaví	49
6.2 Jaký je váš věk?	49
6.3 Jaké je vaše dosažené vzdělání?	50
6.4 Měla by Česká republika přijmout euro?	51

6.5	Ekonomika ČR je připravená k zavedení eura?	51
6.6	Měla by ČR provést referendum o přijetí eura?	52
6.7	Jaké výhody pro občany má zavedení eura?	52
6.8	Jaké výhody pro podnikatele má zavedení eura?	53
6.9	Očekáváte po zavedení eura zdražení služeb a zboží?	53
6.10	Jaké má zavedení eura nevýhody?	54
6.11	Kdy by měla Česká republika přijmout euro?	54
6.12	Podle vás měla by Česká republika přijmout euro urychleně?	55
6.13	Jaký je váš názor na zavedení eura v České republice?	55
6.14	Vyhodnocení dotazníkového šetření	56
	Závěr	57
	Seznam použité literatury:	61
	Bibliography	61
	Seznam internetových zdrojů:	62
	Seznam obhájených prací:	64
	Seznam tabulek:	65
	Seznam grafů:	66
	Seznam obrázků:	67

Úvod

V současné době aktuálním problémem v ekonomice ČR je přijetí eura a proto vybrala jsem téma Česká republika a přijetí eura.

V roce 2004 Česká republika vstoupila do Evropské unie a tím zavázala k přijetí eura v budoucnosti. V září 2003 vláda ČR stanovila jako nejbližší možný termín vstupu ČR do eurozóny období let 2009-2010. Ale konkrétní termín nebyl stanoven a přijetí eura se posouvá do pozdějšího období. Načasování vstupu ČR do eurozóny bude zejména v závislosti na politické vůli a schopnosti ČR plnit maastrichtská kritéria.

Cílem bakalářské práce je na základě studia a odborné literatury popsat proces přípravy eura v České republice a zhodnotit možné dopady přijetí eura.

Zavedení eura jako jediné společné měny v členských zemích měnové unie je významným mezníkem ve vývoji mezinárodní měnové spolupráce.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. V první kapitole se budu zabývat vznikem a historií měnové unie v rámci Evropské unie. Zaměřím se na formování měnové spolupráce v Evropském hospodářském společenství. V této kapitole stručně je popsán Wernerův plán, Evropský měnový systém, evropská měnová jednotka. Dále kapitola rozebírá etapy formování Evropské měnové unie, která popisuje cestu k jednotné měně.

Druhá kapitola představuje maastrichtská kritéria a požadavky, které musí plnit každá země pro vstup do EU.

Třetí kapitola se zabývá úsilí ČR o začlenění do Evropské měnové unie, kroky pro zavedení eura, plnění maastrichtských kritérií Českou republikou, scénáře zavedení eura v České republice, národní plán zavedení společné měny a sblížení české ekonomiky s eurozónou.

Předposlední kapitola analyzuje jaké dopady, důsledky a rizika nese zavedení eura v ČR. Jaké má výhody a nevýhody zavedení eura. Kapitola je založena na dopady přijetí eura na inflaci, ekonomický růst, obyvatelstvo a podnikový sektor v ČR. Poslední kapitola obsahuje dotazníkové šetření a vyhodnocení průzkumu ohledně problematiky přijetí eura v České republice. Závěr bakalářské práce obsahuje můj názor na základě shrnutí problematiky zavedení eura v České republice.

1 Historie zavedení společné měny v EU

Po druhé světové válce hospodářská a měnová krize vedly k rozvoji měnové spolupráce. Cílem měnové spolupráce je rozvoj mezinárodního obchodu, podpora zaměstnanosti a trvalý růst důchodů.

Podle autorky Markové na negativní důsledky hospodářské a měnové krize země reagovaly zavedením opatření s cílem zmírnit negativní dopad krize na jejich vnitřní ekonomiky. Následujícím krokem bylo omezení mezinárodního obchodu, ale mezinárodní hospodářské a měnové vztahy zaznamenaly další vývoj krize v meziválečném období.

V roce 1944 se konala konference v americkém Bretton-Woods za účasti delegátů ze 44 zemí. Cílem konference byl měnový systém, který by podporoval rozvoj mezinárodního obchodu i stabilitu mezinárodních hospodářských vztahů. Výsledkem Bretton-Woodské konference bylo založení v roce 1945 dvou mezinárodních finančních institucí Mezinárodní měnový fond a Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj.

Na základě Římské smlouvy bylo v roce 1957 založeno Evropské hospodářské společenství. K základním cílům EHS patřily: hospodářský růst, zvyšování životní úrovně, ekonomický rozvoj a těsnější vztah mezi členskými zeměmi. Dohodu o EHS podepsaly Belgie, Lucembursko, Nizozemí, Francie, Itálie a západní Německo. Členské země se zavázaly k vytvoření společného trhu, oblasti s volným pohybem kapitálu, zboží a služeb. Měnová politika hrála pouze podřadnou úlohu, vytvářet podmínky pro fungování společného trhu.

V roce 1963 došlo k měnové krize v Itálie a Francie z důvodu nedostatečného rozsahu, kvality měnové spolupráce, inflačních tendencí a omezeného růstu průmyslové výroby. Společný postup v měnové oblasti byl nezbytným předpokladem dalšího rozvoje spolupráce v hospodářské oblasti.

1.1 Bretton-Woodský systém

Bretton-Woodský systém je systém regulace mezinárodních vztahů na základě pevných směnných kurzů. Pojmenován je podle konference v Bretton-Woods, USA, v roce 1944. Systém fungoval na základě amerického dolaru, který v tomto období byl mezinárodní rezervní měnou. Národní měny byly vázány na dolar a jeho fixní cena byla ve výši 35 USD/1 trojskou unci.

Členské země se zavázaly udržovat stabilitu měnového kurzu národní měny. V období znehodnocování měny mely by nakupovat cizí měnu a tím posilovat národní měnu. Kdyby došlo k znehodnocování národní měny budou prodávat na devizových trzích za měnu cizí.

Fungování tohoto měnového systému bylo závislé na postavení rezervní měny, a to amerického dolaru. Měnový systém vedl ke stabilitě kursů národních měn a ke stabilizaci kursu amerického dolaru vzhledem k ostatním národním směnitelným měnám.

V 50 a 60 letech kurs dolaru se začal měnit. Hospodářské problémy v USA, ekonomický růst v zemích západní Evropy a Japonsku ovlivnily postavení amerického dolaru.

Podle autorky J. Markové (2002) oslabení amerického dolaru má vnitřní a vnější příčiny.

Mezi vnitřní příčiny patří:

- Krátkodobé státní zásahy do ekonomiky motivované zmírnit cyklické výkyvy. Tato opatření působila nepříznivě na měnovou oblast nebo přispívala k trvalému poklesu kupní síly dolaru.
- Inflační růst cen kvůli znehodnocování národní měny. Pokles vývozu ovlivnil obchodní bilanci USA
- Vývoz kapitálu, motivovaný snahou lépe pronikat na zahraniční trhy, vedl k růstu pasivního salda kapitálové bilance.

Mezi vnější příčiny patří:

- Zavedení devizové směnitelnosti západoevropských měn a jejich používání v mezinárodním platebním styku povedlo k poklesu poptávky po dolarech.
- Růst konkurenční schopnosti výrobků západoevropských a jiných zemí na světových trzích snižoval saldo bilance USA.

Mezinárodní měnový systém měl strach z devalvace dolaru a proto země jako USA, Německo, Velká Británie, Francie, Itálie, Belgie, Nizozemsko a Švýcarsko vytvořily "zlatý pool". Jeho cílem bylo intervenovat cenu zlata tak, aby tržní cena zlata se neodchýlila od ceny oficiální. V důsledku poklesu zlatých zásob došlo ke zrušení směnitelnosti dolaru za zlato a zlatý pool byl zrušen v roce 1968.

1.2 Evropská platební unie (EPU)

V roce 1950 na základě členství v OEEC byla vytvořena Evropská platební unie.

Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci vznikla v roce 1948 mezi 17 členskými zeměmi. Cílem je napomáhat při realizaci obnovy Evropy ve sférách hospodářské, obchodní, politické a rozvojové politiky, cenové stability, dlouhodobého hospodářského růstu a podpory světového obchodu. OEEC tvořily 29 členských zemí.

Evropská platební unie byla založena za účelem směnitelnosti národních měn, zavedení mnohostranných clearingových plateb, vybudování platebního systému a poskytování úvěru v Evropě.

Zúčtovací operace v rámci Evropské platební unie prováděla Banka pro mezinárodní platby. Na konci každého měsíce banka shromažďovala pohledávky a závazky členských zemí, které převedla na věřitelský nebo dlužnický vztah.

Po zavedení směnitelnosti měn v roce 1958 Evropská platební unie ukončila svou činnost.

1.3 Evropská měnová dohoda

Koncem roku 1958 v platnost vešla Evropská měnová dohoda, která byla podepsána členskými zeměmi Evropské platební unie. Měla za cíl prohlubovat mezinárodní spolupráce centrálních bank, rozvíjet směnitelnost měn, zabezpečovat rovnováhu platebních bilancí, udržovat stabilitu měnových kursů, přispívat k podpoře zahraničního obchodu. Všechny státy, které podepsaly evropskou měnovou dohodu, se zavázaly, že budou přijímat i nesměnitelné měny.

1.4 Wernerův plán

V prosinci 1969 na konferenci představitelů vlád bylo rozhodnuto sestavit plán přechodu členských zemí ES k hospodářské a měnové unie. K představení plánu došlo 8. října 1970 a měl název Wernerová zpráva.

Wernerův plán předpokládal, tři etapa v průběhu deseti let a obsahoval: zavedení úplné směnitelnosti národních měn, stabilitu měnových kusů, jednotnou měnovou politiku, jednotnou politiku pohybu kapitálu.

Etapy Wernerova plánu:

První etapa (1971-1973) předpokládala:

- Harmonizace daní
- Sjednocení úrokových sazeb
- Koordinace v oblasti měnové a úvěrové politice
- Zavedení finanční pomoci

Druhá etapa (1974-1976):

- koordinace hospodářské politiky v oblasti státního rozpočtu
- uvolňování pohybu kapitálu
- sjednocení daňových sazeb
- zúžení kurzového rozpětí
- koordinace postupu centrálních bank na devizových trzích

Během třetí etapy (1977-1980) :

- založení Evropského rezervního fondu
- liberalizace pohybu kapitálu v rámci ES

- zrušení kurzových rozpětí

Výsledkem Wernerové zprávy měl být volný pohyb zboží, služeb a kapitálu, vytvoření samostatného měnového prostoru, směnitelnost národních měn, zrušení kurzových rozpětí a trvalé zafixování kurzů měn.

V roce 1971 došlo ke měnové krizi a rozpadu Bretton-Woodského měnového systému a proto uskutečnění Wernerova plánu bylo narušeno.

1.5 Měnový had

V roce 1972 rada ministrů se dohodla na zřízení systému měnový had. Podstatou fungování bylo v tom, že měnový had měl kurzové rozpětí 2,25% , zatím vůči americkému dolaru rozpětí se pohybovalo mezi 4,5%. Systém měnového hada trval krátkou dobu. První problémy přišly v roce 1973, kdy došlo k devalvaci dolaru a některé státy postupně z hada vystoupily (Kalinská, 2010). Během dvou let pouze Německo, Dánsko, Belgie, Nizozemí a Lucembursko zůstaly po celou dobu v systému měnového hada. Začátkem roku 1979 měnový had byl nahrazen Evropským měnovým systémem.

1.6 Evropský měnový systém

Evropského měnový systém je druhým pokusem založení stabilních měnových kurzů po měnovém hadu.

Nový návrh na vytvoření Evropského měnového systému byl předložen dvěma politiky z Německa a Francie. Dnem 13 března 1979 byl založen Evropský měnový systém. Do Evropského měnového systému vstoupily: Belgie, Francie, Itálie, Dánsko, Irsko, Lucembursko, Nizozemí, SRN, Velká Británie, Řecko, Španělsko, Portugalsko, Finsko, Rakousko a Švédsko.

Za hlavní cíl EMS považovala stabilitu měnových kurzů mezi zeměmi, podporu měnové integrace a založení hospodářské a měnové unie.

Evropský měnový systém se opíral o tři složky:

- evropská měnová jednotka ECU (European Currency Unit)
- mechanismus měnových kurzů ERM (Exchange Rate Mechanism)
- úvěrový mechanismus (European Monetary Cooperation Fund)

1.6.1 Evropská měnová jednotka (ECU)

ECU byla měnová jednotka, konstruovaná jako koš členských měn všech států EHS. Váhy jednotlivých košových měn odrážely ekonomickou sílu členské země a upravovány byly v

pětiletých intervalech. Měna ECU plnila funkci zúčtovací jednotky orgánů EHS a sloužila jako rezervní měna, kterou používaly centrální banky při intervencích na devizovém trhu.

Měnový koš ECU byl odvozován od:

- podílu země na hrubém domácím produktu ES
- podílu centrálních bank na ujednání o krátkodobé finanční podpoře podílu země na vzájemném obchodu

V rámci Evropského společenství ECU byla používána jako: zúčtovací jednotka mezi centrálními bankami, platební prostředek mezi centrálními bankami, měnová jednotka institucí ES, stanovení hodnoty středních kursů a pásma měn členských zemí.

Tabulka 1: Složení koše ECU

Měna	Váha měny v koši 13.3.1979	Měnová účast 1979	Váha měny v koši 17.9.1984	Měnová účast 1984	Váha měny v koši 21.9.1989	Měnová účast
německá marka (DEM)	32,98	0,828	32	0,719	30,1	0,6242
britská libra (GBP)	13,34	0,0885	15	0,0878	13	0,008784
francouzský frank (FRF)	19,83	1,15	19	1,31	19	1,332
Itálská lira (ITL)	9,5	109	10,2	140	10,15	151,8
nizozemský gulden (NGL)	10,51	0,286	10,1	0,256	9,4	0,2198
belgický frank (BEF)	9,28	3,66	8,2	3,17	7,6	3,301
lucemburský frank (LUF)	0,35	0,14	0,3	0,14	0,3	0,13
Dánská koruna (DKK)	3,06	0,217	2,7	0,219	2,45	0,1976
írská libra (IEP)	1,15	0,00759	1,2	0,00871	1,1	0,00855
řecká drachma (GRD)	-	-	1,3	1,15	0,8	1,44
španělská peseta (ESP)	-	-	-	-	5,3	6,885
portugalské escudo (PTE)	-	-	-	-	0,8	1,393

Zdroj: data z publikace MARKOVÁ, JANA. *Mezinárodní měnové instituce*. 2002. Praha: Vysoká škola ekonomická, str. 150. ISBN 80-245-0431-6.

1.6.2 Kursový mechanismus EMS

Další základní prvek EMS tvořil mechanismus měnových kurzů. Centrální parita mohla být změněna pouze se souhlasem všech zúčastněných zemí. Z těchto parit byly následně vypočítány parity všech měnových párů (tzv. směrných kurzů), ze kterých byla vytvořena **tzv. paritní mřížka**. Kurzy se mohly pohybovat v rozpětí $\pm 2,25\%$ od centrální parity vůči ECU (Lacina, 2007). Výjimku tvořila Itálie, která se mohla pohybovat v kurzovém rozpětí $\pm 6\%$. Pokud se kurz měn odchyloval od centrální parity, centrální banky měly by zahájit devizové intervence s cílem udržet kurz uvnitř pásma.

Kurzový mechanismus byl vybaven ukazatelem divergence. Ukazatel divergence dává možnost vyčíst vychylování kurzů od svých centrálních parit. Pro tento ukazatel byla stanovena kritická hranice v hodnotě $\pm 75\%$. Ukazatel divergence plnil role jako varovaného signálu. V případě odchylování kurzu měl povinnost upozornit na potřebná opatření ke snížení devizových intervencí.

ERM prožil období v letech 1992-1993, kdy byl vystaven několika vlnám kurzové spekulace. Ta ohrožovala samu existenci ERM i existenci maastrichtského plánu na vytvoření hospodářské a měnové unie. Následovalo období zklidnění, ukončené v lednu 1999 vznikem jednotné měny euro (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/evropsky-menovy-system>).

Tabulka 2: Účastníky ERM

Stát	Měna	Vstup do ERM
Belgie	BEF	13. 3. 1979
Dánsko	DKK	13. 3. 1979
Finsko	FIM	14. 10. 1996
Francie	FRF	13. 3. 1979
Irsko	IEP	13. 3. 1979
Itálie	ITL	13.03.1979-17. 09. 1992; od 25. 11. 1996
Lucembursko	LUF	13. 3. 1979
Německo	DEM	13. 3. 1979
Nizozemsko	NLG	13. 3. 1979
Portugalsko	PTE	6. 4. 1992
Rakousko	ATS	9. 1. 1995
Řecko	GRD	28. 2. 1998
Španělsko	PTE	19. 6. 1989
Švédsko	SEK	27. 2. 1998
Velká Británie	GBP	27. 2. 1998

Pramen: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie*. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 40. ISBN 8090224334.

1.6.3 Úvěrový mechanismus EMS

Významnou složkou v EMS je úvěrový mechanismus. Jedná se o mechanismus, který poskytuje úvěry za výhodných podmínek k překonání deficitu platební bilanci.

Úvěrové nástroje EMS:

- **Mechanismus velmi krátkodobé finanční pomoci**

V roce 1979 byl zaveden mechanismus krátkého financování. Doba splatnosti je 45 dní s možností prodloužení o tři měsíce. Úvěry byly úročeny pomocí diskontních sazeb centrálních bank členských zemí v EMS. Zúčtovacím centrem byla Banka pro mezinárodní platby.

V roce 1987 došlo k rozšíření mechanismu a prodloužení doby splatnosti na 75 dnů a s možností prodloužení o další 3 měsíce.

- **Mechanismus krátkodobé finanční pomoci**

Byl zaveden v roce 1970. Sloužil k překlenutí pasivní bilance. Pro každou centrální banku byla stanovena věřitelská a dlužnická kvóta. Dlužnická kvóta čerpala maximální částku v případě potíže s bilancí. Věřitelská kvóta určovala maximální částku na tento mechanismus financování. Doba splatnosti u krátkodobé finanční pomoci je 3 měsíce s možností prodloužení o další 3 měsíce.

Výše dlužnických a věřitelských kvót centrálních bank je uvedena v tabulce.

- **Mechanismus střednědobé finanční pomoci**

Byl založen v roce 1971 k financování potíží platební bilance v rámci ES. Úvěry vázaly na splnění finančních a podmínek a byly ohraničeny limitem v hodnotě 15,9 mld. ECU. Podmínky každoročně sledovala a upravovala Komise ES. Doba splatnosti je 2-5 let a pohybovaly se mezi tržní a úrokovou sazbou Mezinárodního měnového fondu.

Tabulka 3: Kvóty CB v mechanismu krátkodobé finanční podpory

	Dlužnická kvóta 1979	Věřitelská kvóta 1979	% podíl	Dlužnická kvóta 1995	Věřitelská kvóta 1995	% podíl
Německo	1740	3480	22,03	1740	3480	17,43
Francie	1740	3480	22,03	1740	3480	17,43
Velká Británie	1740	3480	22,03	1740	3480	17,43
Belgie	580	1160	7,34	580	1160	5,81
Nizozemí	580	1160	7,34	580	1160	5,81
Dánsko	260	520	3,29	260	520	2,6
Irsko	100	200	1,27	100	200	1
Řecko	-	-	-	150	300	1,5
Španělsko	-	-	-	725	1450	7,26
Švédsko	-	-	-	495	990	4,96
Portugalsko	-	-	-	145	290	1,45
Finsko	-	-	-	220	440	2,2
Rakousko	-	-	-	350	700	3,5
Itálie	1160	2320	14,67	1160	2320	11,62

Zdroj: APEL, EMMANUEL. *European monetary integration: 1958-2002*. 1998. vyd. 1, London: Routledge, str. 71. ISBN 0415114330.

1.6.4 Zhodnocení Evropského měnového systému

Evropský měnový systém fungoval ve dvou vývojových etapách. Počáteční období EMS dosáhly úspěchu. Došlo k částečné stabilitě směnných kurzů členských zemí a k vyrovnání inflace mezi členskými zeměmi.

Druhá etapa byla věnována pozornost stabilní, rovnovážný ekonomický růst a přechod ES k hospodářské a měnové unii. V roce 1992 z ekonomických a politických důvodů došlo k měnové krizi. To povedlo k vystoupení Velké Británie a Itálie z ERM. V letě 1993 se objevila druhá krize, kdy Francie, Belgie, Dánsko, Portugalsko se bránily masivnímu odlivu spekulativního kapitálu. Masivní spekulativní útoky vynutily rozšíření oscilačního pásma na +/- 15%. Systém pevných kurzů byl nahrazen systémem pohyblivých kurzů.

Komplikace EMS spočívala v tom, že do kursového mechanismu nebyly zapojeny všechny členské země. Pro všechny země existovaly rozdílné podmínky, neexistovala společná měnová politika.

Jako hlavní příčiny hluboké krize jsou uváděny vysoké německé sazby po sjednocení Německa a odmítnutí Maastrichtské smlouvy v dánském referendu.

Nicméně Evropský měnový systém přispěl k udržení měnové stability v rámci ES. Ten systém přestal plnit činnost v květnu 1998 a v roce 1999 nahrazen EMU.

1.7 Evropská měnová unie

Ve druhé polovině 80. let Evropský měnový systém přispěl k měnové stabilitě. To se stalo podnětem pro realizaci úplné měnové unie, která by měla jednotnou měnu a centrální banku. V roce 1985 představitelé zemí ES dohodly na vytvoření HMU, který by umožňoval volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu. Komise ES vypracovala projekt, který se nazýval **Bílá kniha**. Bílá kniha obsahovala kolem 300 opatření k zajištění zavedení jednotného trhu.

V roce 1986 byl podepsán evropský jednotný akt, který předpokládal přechod zemí ES na jednotný vnitřní trh a umožnit volný pohyb osob, zboží a kapitálu.

1.7.1 Delorova zpráva

V lednu 1993 vzniká jednotný trh a to posunulo myšlenku hospodářské a měnové unie o krok blíže k cíli. V červnu 1988 na konferenci v Hannoveru představitelé ES spolu s Jacquesem Delorseem rozhodly vypracovat plán přechodu k hospodářské a měnové unii. Delorova zpráva byla předložena v roce 1989 a schválena Evropskou radou.

Delorova zpráva navázala na Wernerovu zprávu a navrhovala vytvoření HMU tři etapy. Hlavní rozdíl je v tom, že Delorova zpráva počítala pouze s dosažením měnové unie, zatímco Wernerova zpráva počítala s dosažením plnohodnotné hospodářské a měnové unie. Pro Delorovou zprávu je charakteristické:

- plná a neodvolatelná směnitelnost měn
- liberalizace pohybu kapitálu a sjednocení bankovních a finančních trhů
- zavedení pevných měnových kursů bez rozpětí
- jediná centrální banka
- vytvoření fondu rezerv cizích měn

7. února 1992 byla v Maastrichtu podepsána Smlouva o Evropské unii, která se nazývala Maastrichtská smlouva. Maastrichtská smlouva představuje druhou velkou revizi Římských smluv. Dokument vychází z Delorovy zprávy a určuje plán vytvoření hospodářské a měnové unie.

První etapa roku 1990 měla by dosáhnout posílení hospodářských a měnových politik členských zemí, zapojení měn do měnového mechanismu EMS a nezávislosti centrálních bank. Konec etapy byl stanoven na 31. 12. 1993 za předpokladu, že dojde k vytvoření jednotného trhu a bude schválena smlouva o Evropské unii.

Druhá etapa zahájila činnost k lednu. V tomto období byl splněn cíl založení Evropského měnového institutu, který nahradil Evropský fond měnové spolupráce. Měnový institut měl za cíl přispívat k těsnější spolupráci mezi centrálními bankami a zajistit měnovou stabilitu. Evropský měnový institut spolupracoval s ostatními institucemi na přípravě třetí etapy HMU a sledoval plnění konvergenčních kritérií členskými státy (Marková, 2002).

Třetí etapa k vytváření měnové unie měla tři fáze.

První fáze měnové integrace se začala v roce 1998. Během této fáze byl schválen Radou ministrů seznam zemí, které splňují maastrichtská kritéria a chtějí vstoupit do měnové unie. Belgie, Francie, Itálie, Finsko, Irsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko měly by zavést euro od 1. 1. 1999. Zeměmi, které nesplnily konvergenční kritéria jsou Švédsko a Řecko, ale od 1. 1. 2001 Řecko vstoupilo do měnové unie. Velká Británie a Dánsko neměly zájem o vstup do měnové integrace.

Od 1. 06. 1998 svou činnost zahájila **Evropská centrální banka**.

Od 1. 1. 1999 vznikla druhá fáze třetí etapy a v 11 zemích se zahájila svou činnost měnová unie. Země EU, které vstoupily do měnové unie vytvořily eurozónu. Zavedení společné měny povedlo k zrušení měnového koše pro ECU a bylo nahrazeno eurem v poměru 1:1. Euro se stalo zákonným, ale ne jediným platidlem a pouze v bezhotovostní podobě. Hotovostní platby probíhaly v národních měnách.

Dále úkolem Evropské centrální banky bylo provést měnovou politiku členských zemí, které vstoupily do MU. Byly zafixovány kursy národních měn vůči euro a vznikl **přepočítací koeficient** národních měn k euro. Kotace národních měn byly nahrazeny kotací eura a přestal fungovat devizový trh. Co se týče bezhotovostního platebního styku, na euro byly převedeny: operace na mezibankovních a kapitálových trzích, všechny operace ECB a ESCB, finanční operace všech institucí EU (Marková, 2002).

Pro fungování EMU platila důležitá zásada:“ *Žádný zákaz, žádné donucení*“. Znamená to, že nikoho nebylo možné nutit k zavedení eura a nikomu nesmělo být zakázáno používat euro.

Třetí fáze zahájila činnost od 1.1. 2002. V třetí fázi euro bylo používáno i v hotovostním oběhu a národní měny postupně byly stahovány z oběhu. Euro se stalo jediným zákonným platidlem v rámci EMU.

V současné době euro zavedeno v 19. členských státech a to ukazuje **tabulka č. 4.**

Rozšířování eurozóny probíhalo následovně:

2002 - euro (EUR) se stalo výhradní měnou ve dvanácti členských zemích EU, nově totiž k EMU přistoupilo Řecko, EMU se tak rozšířila na dvanáct zemí.

2007 - zavedení eura ve Slovinsku čili rozšíření EMU na třináct zemí.

2008 - zavedení eura na Kypru a na Maltě (1. 1. 2008) čili rozšíření EMU na patnáct zemí, celkově tak eurem platí na 318 milionů obyvatel EU.

2009 - zavedení eura na Slovensku (1. 1. 2009) čili rozšíření EMU na šestnáct zemí.

2011 - zavedení eura v Estonsku (1. 1. 2011) čili rozšíření EMU na sedmáct zemí.

2014 - zavedení eura v Lotyšsku (1. 1. 2014) čili rozšíření EMU na osmnáct zemí.

2015 - zavedení eura na Litvě (1. 1. 2015) čili rozšíření EMU na devatenáct zemí

Tabulka 4: Členské státy eurozóny

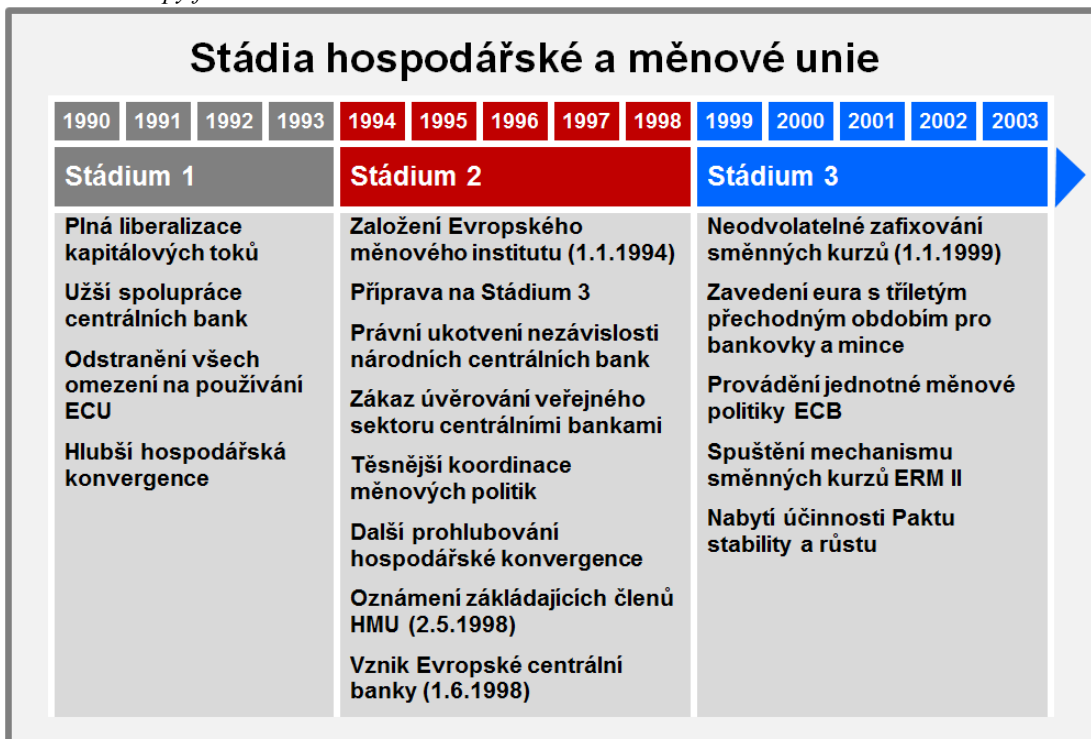
Země	Bývalá měna	Přepočítací koeficient k euru	Vstup do eurozóny
Belgie	Belgický frank	40,3399	1. 1. 1999
Finsko	Finská marka	5,94573	1. 1. 1999
Francie	Francouzský frank	6,55957	1. 1. 1999
Irsko	Irská libra	0,787564	1. 1. 1999
Itálie	Italská lira	1936,27	1. 1. 1999
Lucembursko	Lucemburský frank	40,3399	1. 1. 1999
Německo	Německá marka	1,95583	1. 1. 1999
Nizozemsko	Nizozemský gulden	2,20371	1. 1. 1999
Portugalsko	Portugalské escudo	200,482	1. 1. 1999
Rakousko	Rakouský šilink	13,7603	1. 1. 1999
Španělsko	Španělská peseta	166,386	1. 1. 1999
Řecko	Řecká drachma	340,75	1. 1. 2001
Slovinsko	Slovinský tolar	239,64	1. 1. 2007
Kypr	Kyperská libra	0,585274	1. 1. 2008
Malta	Maltská lira	0,4293	1. 1. 2008
Slovensko	Slovenská koruna	30,126	1. 1. 2009
Estonsko	Estonská koruna	15,64664	1. 1. 2011
Lotyšsko	Lotyšský lat	0,702804	1. 1. 2014
Litva	Litevský litas	3,4528	1. 1. 2015

Zdroj: Členské státy eurozóny [online]. Dostupné z WWW:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Euro#Členské_státy_eurozóny

Existují ještě měny, které jsou navázány na euro. V roce 2011 používaly měny navázány na euro 3 francouzská území, 3 malé ostrovní státy v Africe, 14 států střední a západní Afriky, jeden severoevropský stát zapojený do ERM II a 2 balkánské státy:

- [Dánsko](#) je členem [ERM II](#) a má tedy svou měnu navázanou na euro.
- [Bulharsko](#) má svoji měnu na euro navázanou od roku [1999](#), datum vstupu do [ERM II](#) není přesně určen.
- [Bosna a Hercegovina](#) má režim pevného kursu s navázáním na euro.
- 14 zemí střední a západní [Afriky](#) používá [CFA frank](#), který byl dříve navázán v pevném poměru na [francouzský frank](#), nyní na [euro](#): [Čad](#), [Benin](#), [Burkina Faso](#), [Gabun](#), [Guinea-Bissau](#), [Kamerun](#), [Kongo](#), [Mali](#), [Niger](#), [Pobřeží slonoviny](#), [Rovníková Guinea](#), [Senegal](#), [Středoafriická republika](#), [Togo](#)
- [Francouzská Polynésie](#), [Nová Kaledonie](#) a [Wallis a Futuna](#) jsou sice součástí [Francie](#), ve vztahu k [Evropské unii](#) mají statut „zámořské země a území“. Používají [CFP frank](#), který byl stejně jako [CFA frank](#) navázán na [francouzský frank](#), nyní na [euro](#).
- [Komory](#), [Kapverdy](#) a [Svatý Tomáš a Princův ostrov](#) mají své měny ([komorský frank](#), [kapverdské escudo](#) a [svatotomášská dobra](#)) navázány v pevném poměru k euro (<https://cs.wikipedia.org/wiki/Euroz%C3%B3na>).

Obrázek 1: Etapy formování HMU

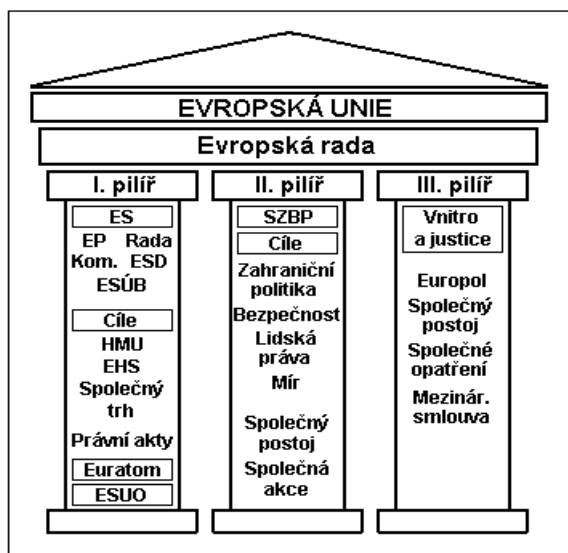
Zdroj: Maastrichtská smlouva [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-eura/maastrichtska-smlouva>

2 Kritéria přijetí eura

2.1 Maastrichtská smlouva

V prosinci 1991 na konferenci v Maastrichtu byla sjednána smlouva o Evropské unii k vytvoření hospodářské a měnové unii. Smlouva o Evropské unie měla název **Maastrichtská dohoda**. Dohoda vešla v platnost k 1. 11. 1993 a stala se právním základem pro vytvoření nynější Evropské unie. Základ smlouvy o evropské unii tvořily tři pilíře. První pilíř obsahoval smlouvu o Evropském společenství a budování HMU. Druhý pilíř se zabýval společnou zahraniční politikou. Třetí pilíř tvořil spolupráce v oblasti spravedlnosti a vnitřních věcí.

Obrázek 2: Maastrichtský chrám

Zdroj: Dostupné z WWW: http://www.zemepis.com/images/Maastrichtsky_domecek.gif

2.2 Maastrichtská kritéria

Pro vstup do EMU každá členská země měla povinnost plnit několik podmínek. Tyto podmínky jsou, známe jako **Maastrichtská konvergenční kritéria**. Konvergenční kritéria zahrnují v sobě 4 ukazatele, které se zaměřují na vývoj cenové hladiny, směnné kurzy a dlouhodobé úrokové sazby a fiskální oblast. Plnění či neplnění konvergenčních kritérií sledují Evropská komise a Evropská centrální banka.

Kritéria ekonomického sblížení (Maastrichtská kritéria):

Měnová kritéria

- kritérium cenové stability
- kritérium stability kurzů měn

- kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Fiskální kritérium

- kritérium vládního deficitu
- kritérium vládního dluhu

Tabulka 5: Plnění maastrichtských kritérií v roce 1997

	Inflace	Úrokové sazby	Veřejný dluh	Deficit veřejného rozpočtu	členství v ERM
Belgie	1,4	5,7	122,2	2,1	Ano
Dánsko	1,9	6,2	65,1	-0,7	Ano
Finsko	1,3	5,9	55,8	1,1	Ano
Francie	1,2	5,5	58	3	Ano
Irsko	1,2	6,2	66,3	-0,9	Ano
Itálie	1,8	6,7	121,6	2,7	Ano
Lucembursko	1,4	5,6	6,7	-1,7	Ano
Německo	1,4	5,6	61,3	2,7	Ano
Nizozemí	1,8	5,5	72,1	1,4	Ano
Portugalsko	1,8	6,2	62	2,5	Ano
Rakousko	1,1	5,6	66,1	2,5	Ano
Řecko	5,2	9,8	108,7	4	Ne
Španělsko	1,8	6,3	68,8	2,6	Ano
Švédsko	1,9	6,5	76,6	0,8	Ne
Velká Británie	1,8	7	53,4	1,9	Ne

Zdroj: APEL, EMMANUEL. *European monetary integration: 1958-2002*. 1998. vyd.1, London: Roulledge. ISBN 0415114330.

2.2.1 Kritérium cenové stability

V rámci tohoto kritéria členské země musí dodržovat stabilitu cenové hladiny. Průměrná inflace je sledována v průběhu jednoho roku a nemusí překročit o více než 1,5 procentního bodu míru inflace ve třech zemích s největší cenovou stabilitou. Nejlepšími výsledky na poli cenové stability se obvykle rozumí tři nejnižší inflace. Cenový vývoj je sledován pomocí průměrného harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP), z vybraných tří hodnot inflace se počítá nevážený průměr (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>).

Tabulka 6: *Plnění kritéria cenové stability zeměmi EU¹*

Stát	Míra inflace v %
Belgie	1,4
Dánsko	1,9
Finsko	1,3
Francie	1,2
Irsko	1,2
Itálie	1,8
Lucembursko	1,4
Německo	1,4
Nizozemí	1,8
Portugalsko	1,8
Rakousko	1,1
Řecko	5,2
Španělsko	1,8
Švédsko	1,8
Velká Británie	1,9

Zdroj: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 24. ISBN 8090224334.*

2.2.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Nezbytnou podmínkou tohoto kritéria je, aby dlouhodobá nominální úroková sazba za poslední rok nepřesahovala o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států s nejlepšími výsledky týkajícími se cenové stability. Představu o plnění konvergenčních kritérií v roce 1997 ukazuje následující tabulka.

---

¹ tabulka se týká roku 1997 a bylo stanoveno inflační kritérium na 2,7%

Tabulka 7: plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb²

Stát	průměrná úroková sazba v %
Belgie	5,7
Dánsko	6,2
Finsko	5,9
Francie	5,5
Irsko	6,2
Itálie	6,7
Lucembursko	5,6
Německo	5,6
Nizozemí	5,5
Řecko	9,8
Španělsko	6,3
Švédsko	6,5
Velká Británie	7

Zdroj: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 31. ISBN 8090224334.*

2.2.3 Kritérium kurzové stability

Kritérium směnných kurzů souvisí s mechanismem ERM . Podmínkou tohoto kritéria je, aby národní měna daného státu byla alespoň 2 roky uvnitř kurzového mechanismu ERM II. Kurz měny musí dodržovat povolené rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů ERM II na $\pm 15 \%$, a to alespoň po dobu dvou let. Během období nesmí dojít k devalvaci dané měny vůči měně jiného členského státu.

2.2.4 Kurzový mechanismus ERM II

Od 1. 1. 1999 kurzový mechanismus ERM byl nahrazen mechanismem ERM II.

Mechanismus ERM II shodný s původním ERM, pouze prodělal pár zásadních změn. Jednou z těch nejdůležitějších změn je, že v tomto mechanismu neexistuje paritní mřížka. Paritní

² Údaje vypočetl EMI ve Frankfurtu z průměru vztahů měn ERM v letech 1996-1998. a úrokové kritérium bylo stanoveno na 7,8%

mřížku nahrazuje systém, tzv. Hvězdicové struktury. To znamená že, země vstupující do ERM II zafixují svou měnu vůči euru, nikoliv však vůči jiné měně. Euro plní funkci měnové kotvy.

Pro kurzový mechanismus ERM II je charakteristické (Lacina, ROZMAHEL, 2010) :

- účast v tomto mechanismu je pro členské státy dobrovolné
- měnový kurz bude se pohybovat ve flukтуаčním pásmu +/- 15% od centrální parity.
- země zapojené do ERM II zafixují v době vstupu do mechanismu svou měnu vůči euro
- ke vstupu do eurozóny je nutná dvouletá účast v ERM II bez devalvace měny.
- byla zachována intervenční povinnost na okrajích pásma, každá země ze stran dohody mohla odmítnout účast na intervencích, pokud by ohrožovaly cenovou stabilitu.

Tabulka 8: *Plnění směnných kurzů zeměmi EU³*

Stát	Dolní hranice výkyvu v %	Horní hranice výkyvu v %
Belgie	3	2,5
Dánsko	3,4	1,2
Finsko	1,1	3,6
Francie	3,5	0,6

Irsko	4,8	12,5
Itálie	3	2,5
Lucembursko	3	2,5
Německo	2,9	2,2
Nizozemí	2,8	2,8
Portugalsko	2,3	3,5
Rakousko	2,9	2,2
Řecko	0,1	4,7
Španělsko	-	3,5
Švédsko	-	-
Velká Británie	-	-

Zdroj: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 30. ISBN 8090224334.*

2.2.5 Fiskální kritérium

Skládá se ze dvou částí: kritérium vládního deficitu a kritérium vládního dluhu.

³

Plnění kritéria směnných kurzů od března 1996 do února 1998

Kritérium vládního deficitu

Kritérium vládního deficitu označuje podíl veřejného rozpočtu na hrubém domácím produktu, který nesmí přesáhnout 3%. Výjimka platí pouze pro případy, kdy buď poměr podstatně poklesl, nebo se neustále snižoval, až dosáhl úrovně blíží se referenční hodnotě, anebo překročení referenční hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a zároveň poměr zůstává blízko k referenční hodnotě (<https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Euro-dotazy-verejnosti-k-zavedeni-eura-v-Ceske-republice/>).

Tabulka 9: *Plnění vládního deficitu*⁴

Stát	Poměr rozpočtového schodku k HDP v %
Belgie	-2,1
Finsko	-0,9
Francie	-3
Irsko	-0,9
Itálie	-2,7
Lucembursko	1,7
Německo	-2,7
Nizozemsko	-1,4
Portugalsko	-2,5
Rakousko	-2,5
Španělsko	-2,6

Zdroj: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie*. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 26. ISBN 8090224334.

Kritérium vládního dluhu

Kritérium vládního dluhu říká, že podíl veřejného dluhu na hrubém domácím produktu nesmí převyšovat 60%. Kromě výjimky, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě.

---

⁴ Plnění vládního deficitu v roce 1997

Tabulka 10: Plnění kritéria vládního dluhu⁵

Stát	Státní dluh k HDP v %
Belgie	122,2
Dánsko	58,6
Finsko	55,8
Francie	58
Irsko	66,3
Itálie	121,6
Lucembursko	47,6
Německo	45,2
Nizozemí	49,2
Portugalsko	62
Rakousko	66,1
Řecko	108,7
Španělsko	68,8
Švédsko	62,6
Velká Británie	53,4

Zdroj: TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie*. 1999. 1.vyd., Praha: Bankovní institut vysoká škola, str. 27. ISBN 8090224334.

3 Úsilí ČR o začlenění do evropské měnové unie

Česká republika vstupem do EU zavázala plnit přístupovou smlouvou v roce 2003. Znamená to, že Česko mělo by vstoupit do eurozóny, pokud splní maastrichtská kritéria. Z politických a ekonomických důvodu doposud není znám konkrétní termín zavedení eura. V roce 2007 byl schválen vládou národní plán zavedení eura, který představuje strategie přijetí eura v České republice.

3.1 Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR

V roce 2005 byla zřízená vládou národní koordinační skupina pro zavedení eura (NKS). Představuje centrální a řídicí orgán pro zavedení eura.

Hlavními úkoly jsou příprava Národního plánu zavedení eura v ČR, příprava komunikační strategie a koordinace celého procesu zavádění eura v Česku. V čele NKS stojí národní koordinátor (<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina>).

⁵

Plnění vládního dluhu v roce 1997

Základní struktura NKS:

Předseda - národní koordinátor pro zavedení eura a zástupce Ministerstva financí.

Místopředseda – zástupce ČNB

Místopředseda - zástupce ministerstva průmyslu a obchodu

Člen NKS – zástupce Ministerstva spravedlnosti

Člen NKS – zástupce Ministerstva vnitra

Člen NKS - zástupce vlády ČR

K plnění úkolů NKS jsou tvořeny šest pracovních skupin pro oblasti problematiky zavedení eura v ČR. Ke každé pracovní skupině je přiřazen gestor, který je povinen zajistit podmínky pro činnost pracovní skupiny a pro efektivní plnění úkolů.

Pracovní skupiny NKS:

Pracovní skupina pro finanční sektor (gestor Česká národní banka)

Pracovní skupina pro veřejné finance a veřejnou správu (gestor Ministerstvo financí)

Pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele (gestor Ministerstvo průmyslu a obchodu)

Pracovní skupina pro legislativu (gestor Ministerstvo spravedlnosti)

Pracovní skupina pro informatiku a statistiku (gestor Ministerstvo vnitra)

Pracovní skupina pro komunikaci (gestor Ministerstvo financí ve spolupráci s Českou národní bankou)

(<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/statut-nks>)

- **Pracovní skupina pro legislativu**

Táto pracovní skupina se zabývá analýzou právních předpisů o zavedení eura. Navrhuje zásady obecního zákona o zavedení eura a připravuje metodiku úprav místních vyhlášek a ostatních právních aktů. Gestorem skupiny je Ministerstvo spravedlnosti.

- **Pracovní skupina pro finanční sektor**

Pracovní skupina pro finanční sektor zahrnuje zavedení hotovostního oběživa, plán platebních a zúčtovacích systémů, adaptaci v oblastí bankovníctví a budoucí zapojení České republiky do jednotného eurového prostoru (SEPA).

Dále se zaměřuje na vypracování plánu obstarání bankovek a mincí, vypracovat plán distribuce oběživa do komerčních bank a maloobchodního sektoru a plán postupů a způsobů

stahování české měny. Má za cíl připravit ČNB na zavedení eura do hotovostního a bezhotovostního platebního styku. Gestorem je česká národní banka.

- **Pracovní skupina veřejné finance a veřejnou zprávu**

Mezi úkoly této pracovní skupiny patří analýza rozpočtových příjmů a výdajů při přechodu na euro. Identifikuje právní předpisy a potřeby finančních informačních systémů veřejné správy a na samosprávné úrovni. Vypracuje plán přepočítání tarifních mezd a platů zaměstnanců veřejné správy, daní, sociálních dávek, důchodů, poplatků a úpravy daňového systému. Gestorem je Ministerstvo financí.

- **Pracovní skupina pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele**

Táto skupina připravuje doporučené postupy pro malé a střední firmy na zavedení eura. Stanovuje principy ochrany spotřebitele před neodůvodněnými cenovými důsledky měnové konverze včetně pravidel konverze cen na euro a duálního oceňování. Dále rozebírá odhady nákladů nefinančních podnikatelských subjektů a neziskových organizací. Gestorem je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

- **Pracovní skupina pro informatiku a statistiku**

Skupina pro informatiku a statistiku poskytuje doporučení k úpravám informačních systému při přechodu na euro, připravuje finančních a statistických informačních systémů. Sleduje IT systémy na připravenost ke konkrétnímu datu zavedení a testuje připravenost IT systémů veřejné správy. Gestorem je ministerstvo vnitra.

- **Pracovní skupina pro komunikaci**

Má za úkol připravovat návrhy komunikační strategie zavedení eura v ČR a odpovídat na dotazy veřejnosti ohledně zavedení eura. Gestorem je Ministerstvo financí ve spolupráci s ČNB.

3.1.1 Národní koordinátor

Národní koordinátor je jmenován vládou ČR a nachází se v čele národní koordinační skupiny. Základním cílem je aktivní interakce s veřejností o problematice přijetí eura, komunikace a sledování činnosti pracovních skupin.

Dne 28. března 2007 česká vláda jmenovala do funkce národního koordinátora pro zavedení eura prof. Ing. Oldřicha Dědka, CSc., který funkci vykonával až do 28. února 2017. V současné době je tato funkce neobsazena (<https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/narodni-koordinator/narodni-koordinator>).

3.2 Národní plán zavedení eura v České republice

Národní plán představuje dokument, který obsahuje základní kroky k zavedení společné měny v ČR. Plán byl schválen vládou v roce 2007. Národní plán je technickým scénářem přijetí eura v ČR a jako takový neobsahuje termín vstupu do eurozóny (https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/070417_tz_narodni_plan_zavedeni_eura.html).

3.2.1 Scénář přijetí eura

V říjnu 2005 česká vláda schválila scénář zavedení eura v České republice. Na základě doporučení skupin NKS nejlepší variantou pro zavedení eura je přechod na euro **velký třesk**. Scénář předpokládá zavedení hotovostního a bezhotovostního eura ke stejnému datu.

Scénář zavedení eura zařazuje dvě varianty:

- madridský scénář
- scénář přechodu na euro s postupným doběhem

Scénář s využitím přechodného období (Madridský scénář)

V prosinci 1995 na madridské konferenci Evropské rady byl dohodnut scénář vstupu členských zemí do eurozóny. Euro bylo zavedeno pouze v bezhotovostní podobě v roce 1999. Po třech letech přechodného období euro je uvedeno v podobě bankovek a mincí. Výhodou metody je dostatek času na přípravu, ale má i nevýhodu. Nevýhoda je v tom, že potřebuje udržování dvou paralelních měnových oblastí při vedení účtů a při správě systémů platebního styku.

Scénář s postupným doběhem

Ve scénáři s využitím postupného doběhu euro začne ve stejném okamžiku používat v hotovostním i bezhotovostním platebním styku. Ve vybraných oblastech (placení daní, fakturace malých podniků) lze však po určité době, maximálně jeden rok, používat původní národní měnu. Tento postup na jedné straně dává některým subjektům delší čas na přípravu. Scénář jednorázového zavedení eura s postupným doběhem doposud nebyl v praxi využit
<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>)

3.2.2 Jednorázový scénář přechodu na euro

Proces přechodu na euro obsahuje 5 základní fází:

1. Předpřípravná fáze

Během této fáze probíhá zrušení výjimky, technické přípravy na změny a ve všech

činnostech se používá česká koruna.

2. Přípravná fáze

Tato fáze probíhá po zrušení výjimky zavedení eura a před dnem vstupu do eurozóny. Používá se česká koruna ve všech platbách pomocí duálních cen. To znamená, že ceny v obchodech, zůstatky na výpisech z bank jsou uváděny v korunách a euro. Délka této fáze trvá půlroku.

3. Období duální cirkulace

Dnem zavedení eura musí být všechny bezhotovostní platby uskutečněny v eurech, pro hotovostní platby jsou použitelné koruna a euro. Během období česká koruna bude postupně stahovaná z oběhu. Délka období bude probíhat 2 týdny a obchodníci budou vydávat svým zákazníkům pouze euro. Po celou tuto dobu bude pokračovat duální označování cen.

4. Období mezi koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen
Pro toto období je charakteristické provádění všech transakce výhradně v eurech. Ceny v obchodech budou stále uváděny v českých korunách a eurech, aby byly lepší porovnatelné. Doba období trvá do konce kalendářního roku, kdy bylo euro zavedeno, k 1. lednu.

5. Závěrečná fáze zavádění eura

po ukončení duálního označování cen veškeré transakce budou v eurech.

Obchodníci mohou dobrovolně uvádět ceny v korunách.

Obrázek 3: Scénář jednorázového přechodu na euro

Zdroj: Scénář přijetí eura [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>

3.2.3 Základní principy zavedení eura v ČR

- ***Jednorázové zavedení eura***

Euro se zavede v bezhotovostní podobě a v podobě bankovek a mincí bez využití přechodného období.

- ***Přepočítací koeficient***

Převod českých korun na euro bude realizován pomocí **přepočítacího koeficientu**, který stanoví rada EU. Korunové hodnoty budou přepočítat pouze na základě koeficientu a nelze použít jiný kurz. Ekvivalent jednoho eura bude vyjádřen šesti číslicemi a nesmí být zaokrouhlován ani upravován na menší počet platných číslic.

- ***Duální cirkulace***

Dnem zavedení eura v České republice zákonným platidlem bude euro a česká koruna bude pomalu stahována z oběhu. V bezhotovostním oběhu bude používáno pouze euro. V rámci dvoutýdenního období duální cirkulace bude možnost platit korunovými bankovkami a mincemi. Obchodníci budou vydávat pouze eura. Po skončení duální cirkulace euro bude zákonným platidlem v České republice.

- ***Kontinuita právních nástrojů***

Platnost smluv a dalších právních nástrojů nebude zavedením eura ovlivněno. Zánik české koruny a přechod na euro nebude mít za následek změnu jakékoliv podmínky smlouvy nebo jiného právního nástroje, nebude přípustným důvodem k osvobození od dluhu, ani neposkytne smluvní straně důvod k jednostranné změně smlouvy nebo k jejímu vypovězení.

Zásada kontinuity dále zajišťuje, že veškeré právní nástroje, které obsahují údaje v českých korunách, zůstanou po zavedení eura nadále platné a v nich uvedené korunové hodnoty se budou považovat za hodnoty v eurech podle oficiálního přepočítacího koeficientu. V případě smluv s pevnou úrokovou sazbou nebude zavedení eura důvodem ke změně nominální úrokové sazby splatné dlužníkem (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/hlavni-principy>).

- ***Zaokrouhlování***

Evropská vláda stanoví podmínky přepočtu mezi českou korunou a euro. Částky, které byly stanoveny v korunách, mají být zaplacené v eurech se zaokrouhlí na nejbližší eurocent. U účtovaných plateb se zaokrouhlí konečná hodnota, nikoliv jednotlivé částkové položky. Při konverzi korunových hodnot na euro nemusí být požadován žádný poplatek. Ve zvláštních případech bude specifikováno zaokrouhlování u daní, poplatků a blokových pokut.

- *CZK → EUR. Při přepočtu korunové částky na eurovou je korunový základ dělen přepočítacím koeficientem. Výsledná částka bude zaokrouhlena na dvě desetinná místa čili na nejbližší eurocent jako nejnižší nominále peněžní jednotky eura. Při nerozhodném výsledku, tj. končícím na třetím desetinném místě číslicí 5, je zaokrouhlováno vždy směrem nahoru.*
- *EUR → CZK. Při přepočtu eurové částky na korunovou se eurový základ násobí přepočítacím koeficientem. Výsledná částka bude zaokrouhlena na nejnižší národní měnovou jednotku, v případě ČR tedy na jeden haléř.*
- *Dílčí versus konečná částka. Skládá-li se peněžní částka z více dílčích položek, je doporučováno zaokrouhlovat až konečnou hodnotu, zatímco dílčí položky mohou být uváděny nezaokrouhleně. Tímto způsobem se zabrání nekonzistencím z důvodu drobných odchylek mezi zaokrouhlováním po jednotlivých položkách a zaokrouhlením výsledné částky (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/prepocet-peneznich-castek>).*

- ***Minimalizace nákladů***

Podstatou je, že každý subjekt si pokryje sám náklady spojené se zavedením eura. To platí pro veřejný a soukromý sektor. Stát poskytuje subjektům informace a doporučení pro přípravu na euro tak, aby náklady byly minimální.

- ***Princip nepoškození občana***

Spočívá v tom, že poplatky a daně občanů podle stanovených pravidel se zaokrouhli směrem dolů a vratky daní a částky výnosů se zaokrouhli směrem nahoru. Postup zaokrouhlování nebude platit v případě pokut, penále a bude postupovat dle standardních pravidel zaokrouhlování.

- ***Předcházení zvýšení cen, vnímané inflaci, monitoring a kontrola***

Zavedení eura nemusí zneužít neodůvodněného zvýšení cen. Ceny budou monitorované, kontrola bude probíhat pomocí duálního označení cen a pravidel přepočtu. Zavedení eura nemusí ovlivnit cenovou stabilitu v dodavatelských a odběratelských vztazích. Metody duálního označování cen a pravidla přepočtu měly by zabránit zvyšování cen.

- ***Věcná a finanční odpovědnost***

Orgány státní správy a samosprávy budou zodpovědný za přípravu právních aktů. Každý subjekt bude zodpovědný za organizační činnost, která souvisí se zavedením eura a to včetně

přizpůsobení informačních a jiných systémů, za které je příslušný subjekt odpovědný nebo které spravuje.

3.3 Plnění kritérií Českou republikou

V roce 1992 Maastrichtská smlouva stanovila podmínky pro vstup do eurozóny. Česká republika musí splnit konvergenční kritéria pro zavedení eura. Mezi konvergenční kritéria patří: kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium stability měny a fiskální kritérium. Plnění těchto kritérií se pravidelně věnuje vláda ČR.

3.3.1 Kritérium cenové stability

Česká republika plní kritérium cenové stability pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. Během jednoho roku stát musí dodržovat dlouhodobě cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace, která nesmí přesahovat o více než 1,5 procentního bodu ve třech členských zemích s nejnižší inflací.

Tabulka 11: *Kritérium cenové stability v ČR*

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
průměr 3 zemí EU	-0,9	-0,8	0,6	0,8	1,1	1,4	1,6
Hodnota kritéria	0,6	0,7	2,1	2,3	2,6	2,9	3,1
Česká republika	0,3	0,6	2,4	2,1	2,2	1,8	1,8

V letech 2018-2021 se jedná pouze o výhledy

Zdroj: *Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf*

Podle toho jak je uváděno v tabulce č. 9, Česká republika nesplnila inflační kritérium v roce 2017 z důvodu nadprůměrného růstu české ekonomiky a převisu poptávky nad nabídkou na trhu práce. Tyto faktory se projevovaly ve zrychlení tempu mezd který plynul z nízké nezaměstnanosti a vysokého počtu volných pracovních míst. Zvýšená inflace odrážela rostoucí spotřebu domácností. Významný vliv měl růst cen potravin. V rámci EU patřila ČR v roce 2017 k zemím s vyšší inflací.

Také v roce 2018 přetrvávaly silné domácí fundamentální inflační tlaky a prognóza očekávala setrvání inflace v horní polovině pásma cíle České národní banky. V průběhu roku 2018 patřila ČR spíše mezi země EU s vyšší inflací, nicméně kritérium cenové stability by mělo být v roce 2018 splněno.

V letošním roce by se měly inflační tlaky na zvyšování úrokových sazeb ČNB zmírnit a inflace by se v letech 2019–2021 měla pohybovat kolem 2%. Zároveň by mělo dojít i ke zvyšování hodnoty kritéria, protože v zemích s nízkou inflací se předpokládá její oživení. ČR by tak měla v letech 2019–2021 kritérium plnit, a to s narůstající rezervou.

Plnění kritéria cenové stability dlouhodobě napomáhá inflační cíl ČNB, který je od 1. ledna 2010 stanoven pro národní index spotřebitelských cen ve výši 2 %. ČNB usiluje o to, aby se skutečná hodnota inflace neodchýlila od cíle o více než jeden procentní bod.

3.3.2 Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

Během jednoho roku členský stát musí sledovat dlouhodobý vývoj úrokových sazeb, které nesmí překročit o více než 2 procentní body průměrnou úrokovou sazbu tří členských států s nejlepšími výsledky. Plní toto kritérium pomocí výnosů státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů. Česká republika si dlouhodobě zachovává důvěru finančních trhů. Vykazuje bezpečnou míru zadluženosti, nízkou míru inflace a stabilní kurz, příznivou obchodní bilanci. To vše jsou faktory, které se zúročují v nízkých rizikových přírážkách ve výnosech vládních dluhopisů. Podle tabulky je možné říct, že Česká republika bez problému plní kritérium úrokových sazeb (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>).

Tabulka 12: Plnění kritéria úrokových sazeb ČR

Ukazatel	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Průměr 3 zemí EU	1,8	2,1	1,3	2	2,1	1,2	2,1
Hodnota kritéria	3,8	4,1	3,3	4	4,1	3,2	4,1
Česká republika	0,6	0,4	1	2,1	2,6	3	3,3

Zdroj: *Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf*

3.3.3 Kritérium stability měnového kurzu

Česká republika doposud není účastníkem kurzového mechanismu ERM II, není stanovena centrální parita kurzu, a proto nemůže být hodnocená. Pro kritérium stability měnového kurzu Česká národní banka stanovuje hypotetickou centrální paritu CZK/EUR.

Jak ukazuje graf, měnový kurz se pohyboval okolo hypotetické centrální parity. V dubnu 2017 do února 2018 měnový kurz posiloval, poté postupně oslabil. Po celou dobu pohyboval uvnitř pásma +/- 15.

Od jara 2018 měnový kurz oslabil kvůli změně na devizových trzích a odlivu krátkodobého kapitálu z rozvíjejících trhů včetně ČR. Podle prognózy MF ČR se kurz koruny vrátí k posilujícímu trendu, který bude tažen kladným úrokovým diferenciálem vůči eurozóně, doznívajícím vlivem nákupu aktiv ze strany Evropské centrální banky a reálnou konvergencí české ekonomiky. Posilování měnového kurzu nemělo by být v rozporu s plněním kurzového kritéria.

Délka trvání v ERM II je stanovena minimálně 2 roky před vyhodnocením připravenosti zavedení eura. Zapojení do ERM II lze očekávat až v okamžiku, kdy vláda si vyjasní vhodné načasování vstupu do eurozóny (https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategie_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf).

Graf 1: Statistický graf kurzů měn CZK/EUR

Zdroj: Kurzy měn [online]. Dostupné z WWW: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/nr/EUR-CZK/od-25.4.2014/>

3.3.4 Kritérium vládního deficitu

Kritérium vládního deficitu spočívá v tom, že stát musí dlouhodobě udržovat stabilitu veřejných financí. Pro splnění tohoto kritéria neměl by deficit překračovat 3% HDP. Za dodržování kritéria je zodpovědný Český statistický úřad.

Česká republika nesplnila kritérium vládního deficitu v letech 2009-2013. V roce 2009 byl zahájen nadměrný schodek, který činil 5,8% HDP (poprvé se objevil v letech 2004 a 2008) a

to povedlo k překročení referenční hodnoty deficitu. Na přelomu let 2008 a 2009 došlo k zpomalení ekonomického růstu a recese. V letech 2010-2013 vláda prováděla konsolidaci veřejných rozpočtů a deficit sektoru pomalu klesal. V roce 2012 znovu došlo k prohloubení vládního deficitu z důvodu schválení návrhu o nápravě církevních majetkových křivd. V roce 2013 vedla opatření na straně příjmů veřejných rozpočtů. Zvýšení sazeb daně z HDP a úpravy daně z příjmu fyzických osob a tím deficit zlepšil na hodnotu 1,3% HDP.

Podle aktuálních odhadů budoucího vývoje salda sektoru vládních institucí na rok 2015 MF ČR předpokládá jeho zhoršení na -2,2 % HDP, a následně zlepšování k hodnotám -1,4 % HDP v roce 2016 a -1,1 % HDP v roce 2017. V roce 2018 MF ČR by se saldo sektoru vládních institucí mělo postupně zlepšovat až na -0,5 % HDP. Je očekáváno plnění této části kritéria veřejných financí i v budoucnu. Z hlediska hladkého fungování české ekonomiky je třeba usilovat o plnění střednědobého cíle pro strukturální deficit sektoru vládních institucí ve výši maximální 1 % HDP. Jak ukazuje tabulka č.13 kritérium vládního deficitu Česká republika měla by plnit v roce 2019 a v roce 2020.

(https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2014.pdf).

Tabulka 13: *Plnění kritéria vládního deficitu v ČR*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Referenční hodnota	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Česká republika	-5,8	-4,8	-3,2	-4	-1,3	-1,9
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	-3	-3	-3	-3	-3	-3
Česká republika	-3,6	0,7	1,5	1,6	1	0,9

Zdroj: *Vlastní zpracování Kritérium veřejného deficitu [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>*

3.3.5 Kritérium vládního dluhu

V tabulce vidíme plnění vládního dluhu. Podle tabulky je, že Česká republika nemá žádné problémy s plněním tohoto kritéria. V souvislosti s finanční a hospodářské krizí v letech 2009-2012 dluh se zvýšil z 30% HDP na hodnoty přes 40% HDP. Bylo to způsobeno vyššími deficity rozpočtů a nízkým tempem růstu nominálního HDP. V roce 2012 došlo k nárůstu dluhu a tvorbě rezervy na jeho financování, což povedlo k poklesu dluhové kvóty v letech 2013-2018.

Při současném nastavení fiskální politiky a predikovaném ekonomickém růstu by měl dluh v

poměru k HDP dále klesat a v roce 2019 dosáhnout hodnoty 31,9% a v roce 2020 prognóza je 30,9%.

Celková zadluženost českého vládního sektoru sice nadále zůstává ve srovnání s průměrem EU relativně nízká, prostor pro plnění dluhového kritéria se však bez reforem zaměřených na dlouhodobou udržitelnost veřejných financí zužuje (<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>).

Tabulka 14: Plnění kritéria vládního dluhu v ČR

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Referenční hodnota	60	60	60	60	60	60
Česká republika	34,3	38,4	41,4	44,7	44,9	42,2
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	60	60	60	60	60	60
Česká republika	40	36,8	34,7	33	31,9	30,9

Zdroj: *Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf*

3.4 Ekonomická sladěnost ČR s eurozónou

Sladěnost ekonomiky české ekonomiky s ekonomikou eurozóny je podmínkou pro to, aby nedošlo k ekonomickým šokům. Hospodářský vývoj účastníka měnové unie měl by vykazovat sladěnost s celkovým vývojem hospodářství měnové unie. Nejdůležitějším ukazatelem sladěnosti ekonomiky ČR s eurozónou je dosažená úroveň reálné konvergence. Reálná konvergence zahrnuje podobnost ekonomické úrovně (HDP/1obyv.), podobnost cenových hladin a podobnost hospodářských cyklů. Analýza sladěnosti ekonomiky ČR s eurozónou je rozdělena do dvou částí. První část se zabývá velikostí rizika rozdílného ekonomického vývoje v ČR vůči eurozóně, druhá část vypovídá o tom, jak je schopná česká ekonomika reagovat na dopady asymetrických šoků.

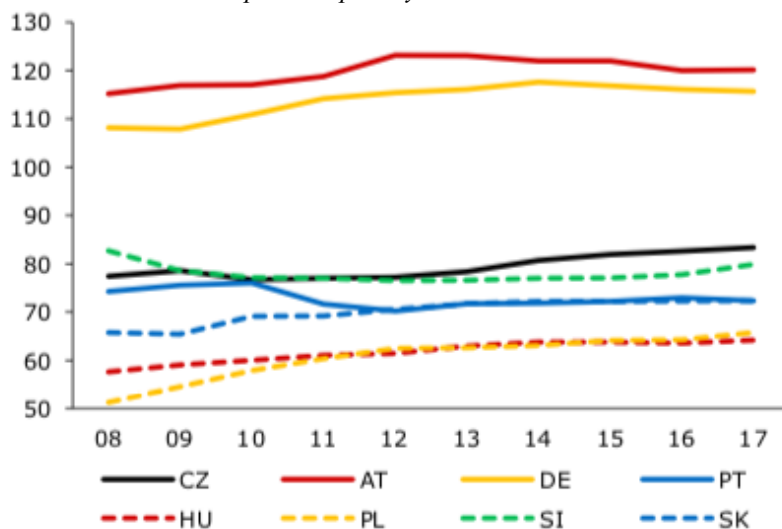
3.4.1 Cyklická a strukturální sladěnost

Reálná ekonomická konvergence:

Úroveň českého HDP na hlavu v paritě kupní síly se od roku 2013 opětovně přibližuje k průměru eurozóny. Reálná konvergence nedosahuje uspokojivé úrovně, v posledních letech u většiny ukazatelů zůstává značný odstup ČR od průměru eurozóny. HDP/1obyv. v roce 2017

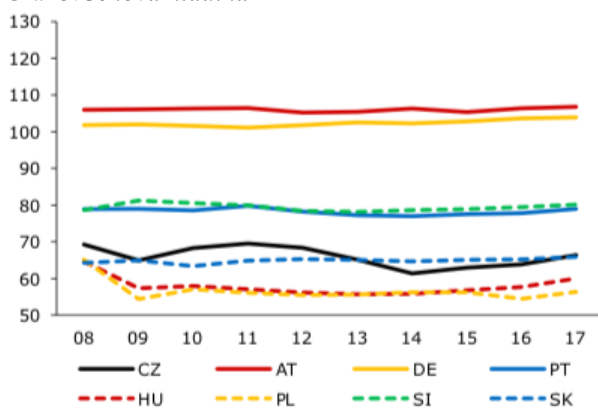
dosáhla 83,3% průměru eurozóny. V roce 2017 cenová hladina dosáhla 66, 3% a mzdová úroveň v roce 2017 nedosahovala ani 40 %, průměrné úrovně eurozóny při přepočtu pomocí měnového kurzu a v paritě kupních síly měla 60%.

Graf 2: HDP na hlavu v paritě kupní síly

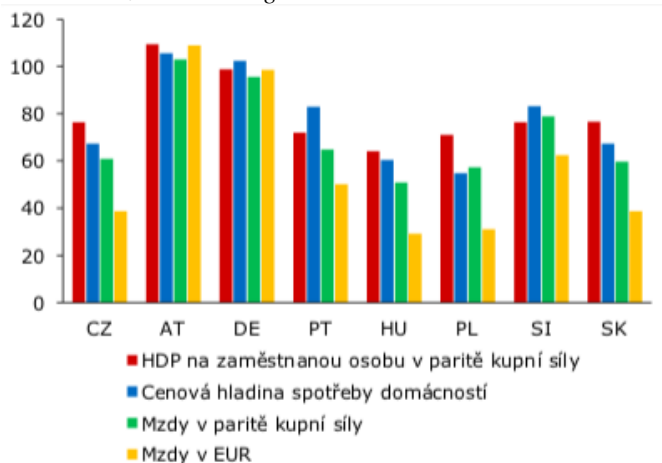
Zdroj: Eurostat. Výpočet ČNB.

Graf 3: Cenová hladina HDP

Zdroj: Eurostat. Výpočet ČNB.

Graf 4: Ukazatele konvergence

Zdroj: Eurostat. Výpočet ČNB.

Konvergence měnového kurzu:

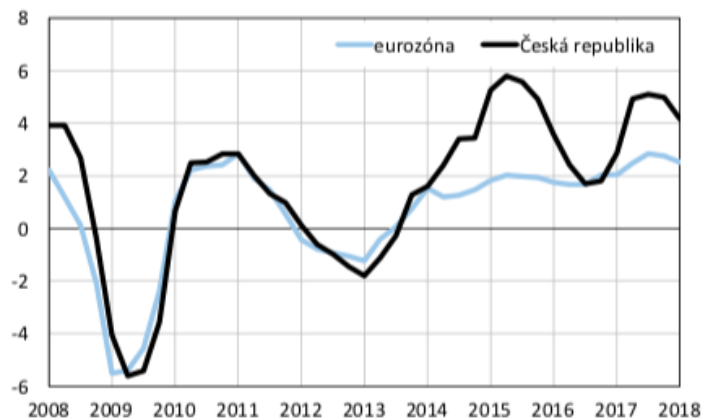
Proces sblížení ekonomiky ČR s eurozónou představuje překážku pro rychlý přechod na euro, v případě přijetí eura v ČR v důsledku rovnovážného posilování reálného měnového kurzu a konvergence ve mzdové úrovni mohlo by dojít ke zvýšení inflace. Na základě empirických modelů lze odhadnout tempo na dalších pět let v intervalu -0,5 - + 2% ročně. V případě přijetí eura mohly by trend prosazovat prostřednictvím kladného inflačního diferenciálu vůči průměru eurozóny. Tím mohla by se zvýšit inflace oproti 2 % cíli ČNB. To by povedlo k tlaku na dlouhodobě nízké nebo záporné reálné sazby s možnými důsledky pro finanční stabilitu.

Ekonomická aktivita: Česká republika dosahuje poměrně vysokých hodnot korelací ekonomické aktivity s eurozónou v absolutních a relativních hodnotách ve srovnání se ostatními zeměmi eurozóny. Jedná se o vliv silného společného šoku v podobě dopadů globální, finanční a hospodářské krize. Ve sledovaném období posledních deseti let z hlediska sladění ekonomické aktivity lze identifikovat dva období.

Během globální finanční krize česká ekonomika dosahovala pokles nebo růst HDP jako eurozóna. Podle grafu můžeme říct, že v období 2014-2015 v důsledku přijetí kurzového závazku, ČR oproti eurozóně výrazně zrychlila a růst pokračoval i v minulém roce. Situace ovlivnila silnější domácí poptávka a růst spotřeby domácností a investic.

Graf 5: Růst reálného HDP v ČR a eurozóně

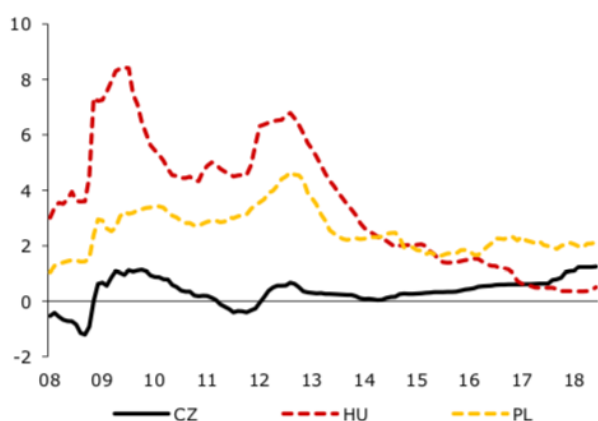

Zdroj: Eurostat. Výpočet ČNB.

Konvergence úrokových sazeb:

Rostoucí úrokové sazby v České republice a eurozóně znamenají to, že politika ECB by v současné fázi hospodářského cyklu nevyhovovala potřebám domácí ekonomiky. Z dlouhodobého hlediska korunové úrokové sazby se blíží k eurovým a odpadá riziko výrazného šoku související s jejich sblížením při přijetí eura. Nominální úrokový diferenciál u krátkodobých a dlouhodobých sazeb ČR vůči eurozóně se zvýšil v důsledku postupného zpřísnování domácí měnové ekonomiky. Diferenciál v tříměsíčních úrokových sazeb vůči 3M EURIBOR od konce roku 2017 vzrostl na 1,3 procentních bodů v červnu 2018. V Maďarsku se v důsledku měnových opatření centrální banky 3M sazba v roce 2017 přiblížila nulové hranici a poklesl úrokový diferenciál vůči eurozóně. V Polsku 3M sazba od roku 2015 je stabilní a diferenciál má hodnotu 2 procentních bodů. Co se týče vládních dluhopisů s desetiletou dobou splatnosti, české výnosy rostly více než německé. Jejich rozpětí dosahovalo v červnu 2018 v průměru 1,8 procentní bod. Očekávání pokračujícího zvyšování sazeb ČNB přispělo k růstu českých výnosů

Graf 6: Rozdíly v tříměsíčních úrokových sazbách

Zdroj: Eurostat, výpočet ČNB

3.4.2 Přizpůsobovací mechanismy České ekonomiky

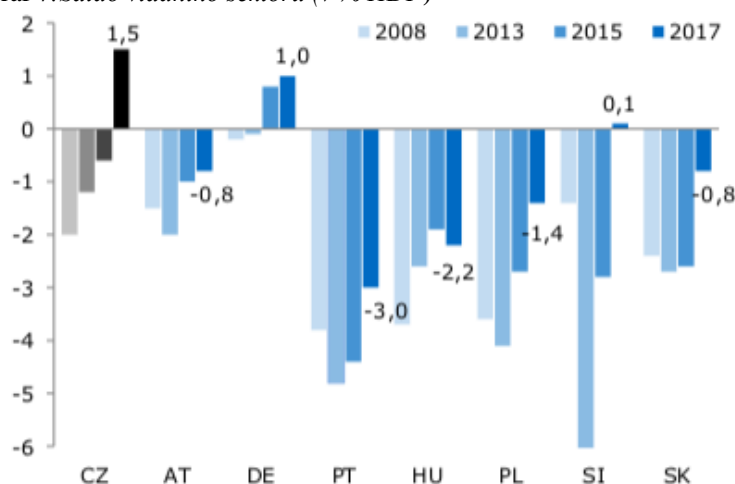
Zavedení jednotné měny znamená ztráta samostatné měnové politiky a z tohoto důvodu je nutné zajistit stabilitu prostřednictvím přizpůsobovacích mechanismů. Mechanismy jsou zaměřeny na stabilitu veřejných financí, flexibilitu a pružnost trhu práce.

Stabilita veřejných financí:

Z pohledu plnění maastrichtských kritérií a závazků vyplývajících z Paktu stability a růstu lze fiskální politiku hodnotit příznivě. Hospodaření vládního sektoru se v posledních dvou letech nachází ve přebytku a v roce 2017 měl 1,5% HDP.

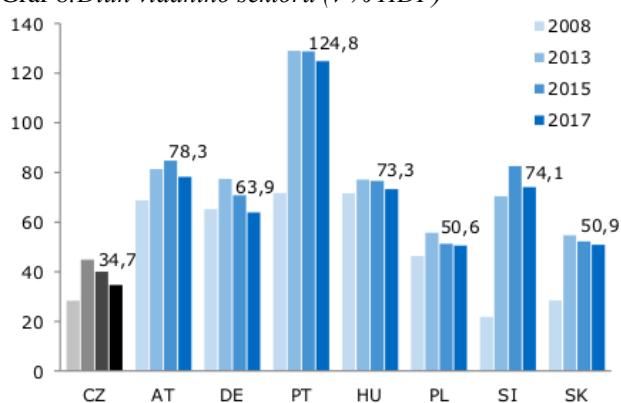
Aktuální vývoj v oblasti veřejných financí je souvisí s poklesem podílu vládního dluhu na HDP v roce 2017 na hodnotu 34,7% HDP. Česká republika je ve vztahu k srovnávaným zemím z hlediska salda a dluhu vládního sektoru je nejlépe.

Graf 7: Saldo vládního sektoru (v % HDP)

Zdroj: Eurostat

Graf 8: Dluh vládního sektoru (v % HDP)

Zdroj: Eurostat

Trh práce:

Představuje významný nástroj mechanismů, prostřednictvím kterého česká ekonomika může vyrovnávat s asymetrickými šoky v případě ztráty samostatné měnové politiky. Ukazatele trhu práce v posledních letech se zlepšuje vlivem příznivé fáze hospodářského cyklu a zvyšováním flexibility trhu práce. V České republice se zvýšila pružnost trhu práce v oblasti rostoucího využívání zkrácených pracovních úvazků jako reakce na předchozí ekonomickou krizi. Pozitivně se vyvíjí dlouhodobá nezaměstnanost. Jak ukazuje tabulka č.15 míra dlouhodobé nezaměstnanosti v České republice v posledním období rychle klesá a je ze sledovaných zemí nejnižší.

Tabulka 15: Míra dlouhodobé nezaměstnanosti

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
CZ	2,2	2	3	2,7	3	3	2,7	2,4	1,7	1
AT	1	1,2	1,2	1,2	1,2	1,3	1,5	1,7	1,9	1,8
DE	3,9	3,5	3,3	2,8	2,4	2,3	2,2	2	1,7	1,6
PT	3,6	4,2	5,7	6,2	7,7	9,3	8,4	7,2	6,2	4,2
HU	3,6	4,2	5,5	5,2	5	4,9	3,7	3,1	2,4	1,7
PL	2,5	2,6	3	3,6	4,1	4,4	3,8	3	2,2	1,5
SI	1,9	1,8	3,2	3,6	4,3	5,2	5,3	4,7	4,3	3,1
SK	6,7	6,6	9,3	9,3	9,4	10	9,3	7,6	5,8	5,1

Zdroj: *Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf*

4 Přínosy a rizika zavedení eura pro ČR

4.1 Výhody (přínosy) zavedení eura v ČR

Výhody pro spotřebitele:

- *Snadná cenová porovnatelnost*

Společná měna umožňuje porovnávat ceny zboží a služeb v ČR a v zahraničí. To odstraňuje nepohodlné přepočítávání z jedné měny na druhou pomocí kurzů, které se neustále mění. Porovnatelnost cen zboží a služeb vede k konkurenci což pro spotřebitele znamená nižší ceny, vyšší kvalita, rozmanité nabídky zboží a služeb.

- *Pohodlnější a levnější cestování*

Při zahraniční cestě nebude nutná výměna peněz. Tím spotřebitel ušetří svůj čas na hledání směnárny s nejvýhodnějším kurzem a ušetří poplatky související s výměnou peněz. Používání platebních karet bude levnější, banky si nebudou účtovat poplatky za konverzi měn. Pohodlnější bude i nakupování, občané ČR budou běžné používat euro v domácí ekonomice a budou seznámeni s eurovými bankovkami a mincemi. Odpadne riziko, že v cizí zemi budeme napáleni podvodníky, kteří vnutí falešné peníze.

- ***Levnější půjčky***

Díky nízké inflaci, kterou evropská centrální banka se snaží udržovat, spotřebitelé mohou půjčovat za nižší úrokové sazby a mít lepší přístup k půjčkám.

Výhody pro podnikatelé:

- **Odstranění kurzového rizika**

Při obchodování firmy se zahraničím, musí firma ve finančním plánování a rozhodování dávat pozornost změně měnového kurzu. Proti kurzovým rizikům se podniky mohou zajistit u komerčních bank, ale s tím spojené i dodatečné náklady.

Zavedení eura neodstraní kurzové riziko vůči dolaru, který má důležité postavení v českém zahraničním obchodu. Lze očekávat, že zajištění dolarového kurzového rizika bude levnější, neboť trh euro-dolar je likvidnější než trh koruna-dolar.

- ***Snížení transakčních nákladů***

Firma obchodující se zahraničím vede u banky devizový účet a platí za konverze měn a vedení účtu. Po zavedení eura tyto otázky nebude nutné řešit, protože euro se stane domácí měnou ČR. Úsporou transakčních nákladů je vytvoření jednotného eurového platebního prostoru SEPA (Single Euro Payment Area). Ten jednotný eurový prostor (SEPA) uskuteční přeshraniční převody v eurech snadno, bezpečně a za stejnou cenu jako je tomu u domácích plateb.

- ***Nižší úrokové sazby***

Evropská centrální banka pečuje o cenovou stabilitu, která vede k nižším úrokům. Vzhledem k tomu, že Česká republika už dlouhodobě má nízké úrokové sazby, bude tento efekt méně významný v české ekonomice.

(<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-podniky>).

Makroekonomické přínosy:

- ***Spolurozhodování o měnové politice eurozóny***

Česká národní banka se po vstupu do eurozóny bude moci podílet na měnové politice ECB. Guvernér ČNB se stane členem Rady guvernérů ECB, která rozhoduje o nastavení měnově-politických úrokových sazeb a o všech dalších náležitostech souvisejících s plněním základních úkolů Eurosystemu.

- **Tlak na rozpočtovou kázeň**

Česká republika bude jako člen eurozóny vystavená tlaku na rozpočtovou kázeň. Požadavky na obezřetné chování obsahuje „Pakt stability a růstu“. Při porušení pravidel a při špatném hospodaření s veřejnými financemi, česká vláda bude pod hrozbou peněžitých sankcí.

(<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/makroekonomicke-prinosy>).

- **Ochrana před krizí měnového kurzu.**

Globální ekonomika nového milénia se vyznačuje téměř absolutní liberalizací kapitálových toků. Na jedné straně to přináší výhody efektivní alokace kapitálu v celosvětovém měřítku, na druhé straně je ale světová ekonomika více náchylná ke vzniku a rychlému šíření finančních turbulencí. Česká republika má v tomto ohledu nepříjemné zkušenosti z roku 1997, ve kterém se česká koruna dostala pod silný tlak zahraniční i domácí spekulace. To jen dokladuje zranitelnost malých a otevřených ekonomik vůči příležitostné nestabilitě finančních trhů. Členství v eurozóně bude chránit českou ekonomiku před rozvratnými kurzovými krizemi z jednoho prostého důvodu, že po zániku české koruny nebude možné proti této měně spekulovat.

Krizové období v eurozóně nicméně přineslo svědectví, že k rozvratnému chování finančních trhů může docházet i z jiných než kurzových důvodů. Např. kvůli strukturální strnulosti, zanedbávání makroekonomických nerovnováh nebo v reakci na neudržitelný stav veřejných financí. Přineslo též řadu praktických příkladů přelévání náklady, které dokladují vysokou provázanost evropských ekonomik. Tato skutečnost zvyšuje odpovědnost české vlády za obezřetnou makroekonomickou politiku, aby svým dílem přispívala k celkové stabilitě eurozóny

(<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/makroekonomicke-prinosy>)

4.2 Nevýhody a rizika zavedení eura v ČR

- **Ztráta samostatné měnové politiky**

Vstupem ČR do eurozóny zanikne česká koruna a česká národní banka ztratí samostatnou měnovou politiku. Měnovou politiku bude provádět evropská centrální banka, to se může jevit jako významné ochuzení nástrojů makroekonomické stabilizační politiky.

- **Jednorázové náklady na zavedení eura**

Zavedení eura v české ekonomice je spojeno s velkými náklady. Bude nutné provést úpravu informačních systémů, přecenění zboží, vydat nové cenové katalogy. Náklady související

se zavedením eura si každý podnik musí hradit sám z vlastních zdrojů. Včasná příprava umožní minimalizovat náklady související s přijetím euro.

- ***Riziko inflace***

Obyvatelé státu si myslí, že přechod na euro způsobí zvýšení cenové hladiny. Ze zkušeností z ostatních zemí eurozóny zdražení se projevilo u některých položek (v restauracích, za dobré opravy). U jiných typů zboží ceny klesnou a celkový dopad na inflaci byl minimální. Je třeba věnovat pozornost inflačnímu riziku, a proto Národní plán zavedení eura v ČR počítá různé opatření a sleduje ekonomický vývoj.

5 Zvolené metody zpracování:

Této bakalářská práce zahrnuje metody statistické analýzy, komparace, syntézy a deskripce. V první kapitole jsem použila metodu deskripce z důvodu popsání historie a vzniku měnové unie. Druhá kapitola práce obsahuje maastrichtská kritéria a metodu syntézy. V třetí kapitole jedná se o úsilí ČR o začlenění do evropské měnové unie a metodu komparace. Čtvrtá kapitola bude o přínosy a rizika zavedení eura pro ČR a proto používám metodu statistické analýzy. Pátá kapitola zahrnuje dotazníkové šetření, které je založeno na statistické metodě s využitím jednoduchých grafů.

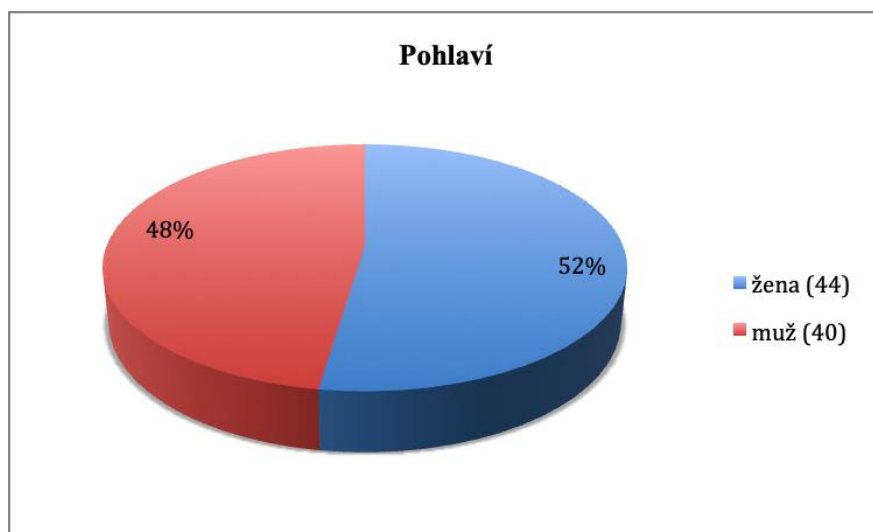
6 Dotazníkové šetření

Jako praktickou část jsem vybrala dotazníkové šetření. Vzhledem k tomu, že v současné době zavedení eura v České republice je aktuální problematikou, zajímalo mě nejvíc mínění české veřejnosti. Rozdělila jsem respondenty podle pohlaví a věku, dotazník obsahuje celkem 13 odpovědi a je anonymní. Celkem na dotazník odpovědělo 84 dotázaných. První 3 otázky je osobního charakteru, pohlaví, věk a dosažené vzdělání. Ostatní 10 otázek se týkají názory, výhody a nevýhody přijetí eura. Odpovědi z dotazníku jsem zpracovala do tabulek a z nich vytvořila jednoduché grafy.

6.1 Pohlaví

Celkem se zúčastnilo dotazníkového šetření 84 respondentů. Na otázky odpovědělo 44 žen a 40 mužů. Rozdíl mezi mužem a ženou je malý, to ukazuje následující graf.

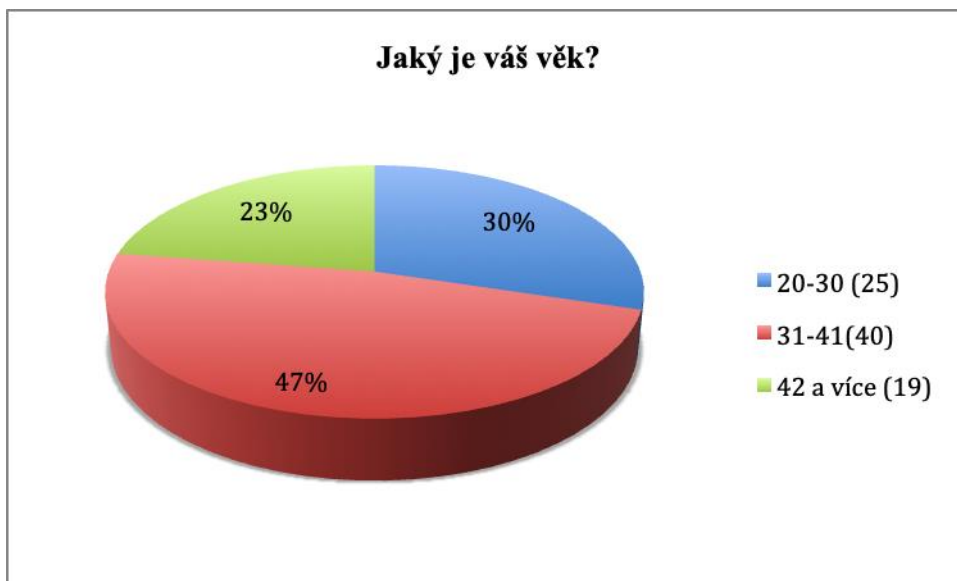
Graf 9: Celkový počet dotázaných podle pohlaví

6.2 Jaký je váš věk?

Věkové skupiny jsem rozdělila do 3 kategorií. První skupina od 20-30 let, druhá skupina od 31-41 a třetí věková skupina od 42 a více. V rámci první skupiny od 20-30 odpovídalo 25 respondentů, druhá skupina od 31-41 má největší počet respondentů (40), v poslední skupině 42 a více odpovídalo 19 respondentů.

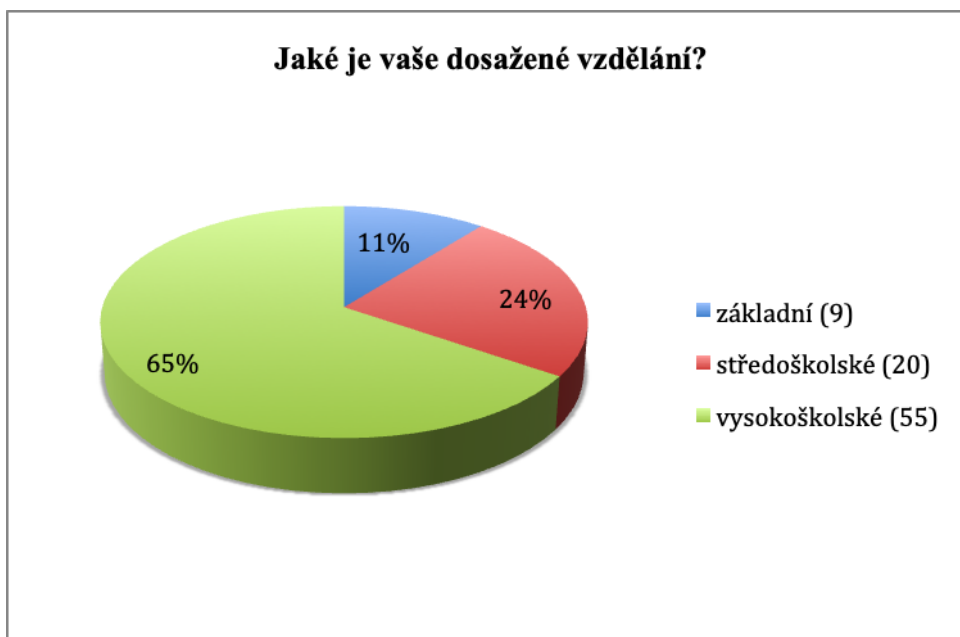
Graf 10: Počet dotázaných dle věku

6.3 Jaké je vaše dosažené vzdělání?

Podle mého průzkumu nejvíce respondentů mají vysokoškolské vzdělání (55 osob), pak středoškolské vzdělání mají 20 osob a základní vzdělání mají 9 respondentů. Lidé s nižším vzděláním nemají svůj názor, a proto ve většině případů nevědí odpověď na otázku.

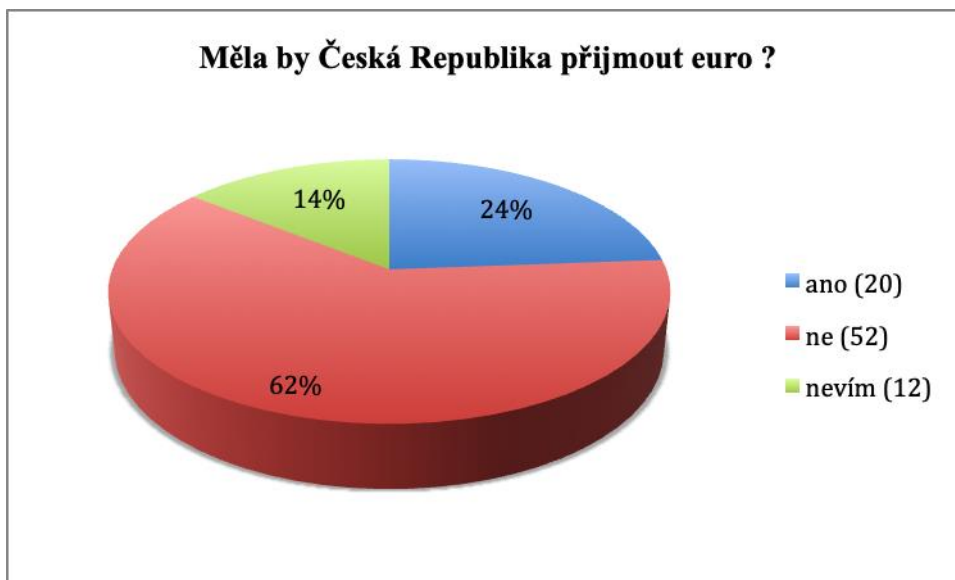
Graf 11: Celkový počet podle vzdělání

6.4 Měla by Česká republika přijmout euro?

Otázka je uzavřená a má celkem 3 odpovědi. Podle dotazníkového šetření zájem o euro projevují 20 respondentů, většina respondentů a je jejich 52 nesouhlasí s přijetím eura v ČR, ostatní 12 respondentů nevědělo.

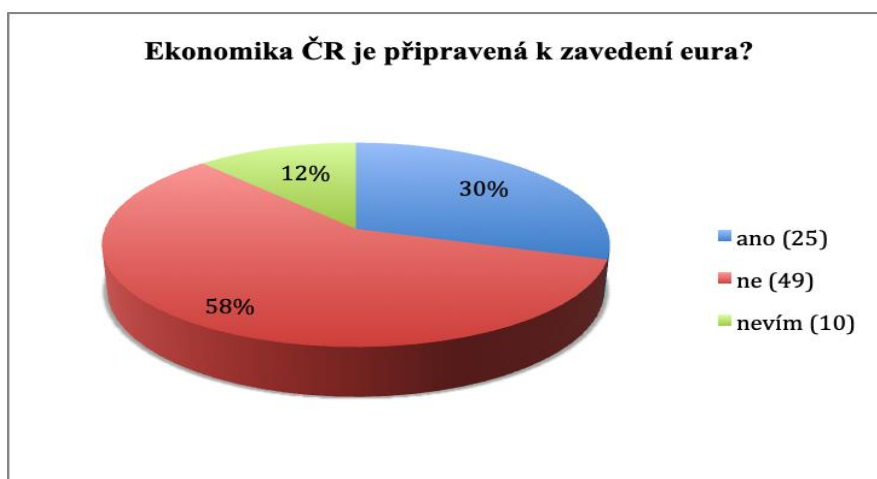
Graf 12: Zavedení eura v ČR

6.5 Ekonomika ČR je připravená k zavedení eura?

Otázka „Ekonomika ČR je připravená k zavedení eura“ je uzavřená a má 3 odpovědi. S tím souhlasilo 25 respondentů, negativní odpovědělo 49 dotázaných a ostatní 10 respondentů odpovědělo „nevím“.

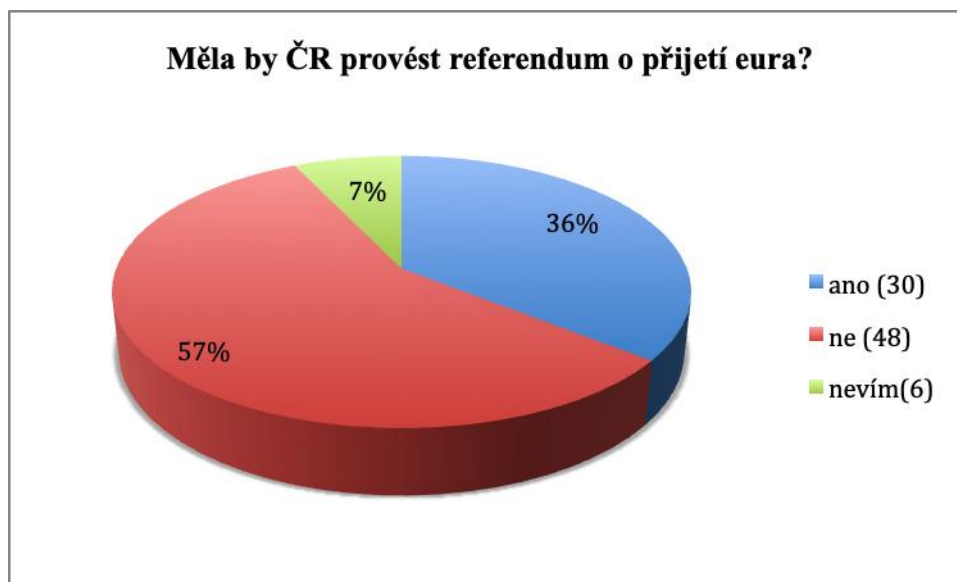
Graf 13: Připravenost ekonomiky ČR k zavedení eura

6.6 Měla by ČR provést referendum o přijetí eura?

Nesouhlasilo se zavedením eura 48 respondentů, provést referendum souhlasilo 30 dotázaných a na odpověď „nevím“ odpovědělo 6 respondentů.

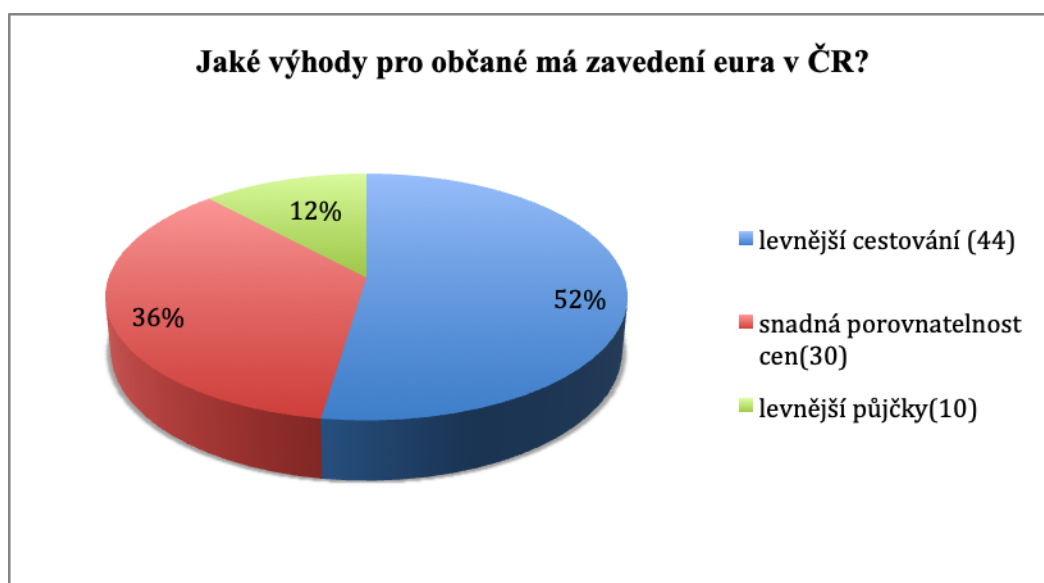
Graf 14: Referendum o přijetí eura v ČR

6.7 Jaké výhody pro občane má zavedení eura?

To je povinná otázka, dotazovaný měl zvolit jednu odpověď nebo více odpovědí. Odpověď levnější cestování zvolilo 44 respondentů, otázku snadná porovnatelnost cen zvolilo 30 respondentů a poslední levnější půjčky zvolilo 10 dotazovaných.

Graf 15: Přínosy zavedení eura pro občane

6.8 Jaké výhody pro podnikatele má zavedení eura?

Otázka je povinná pro respondenty a má jednu nebo více odpovědí. Nejlepší výhodou pro podnikatele je odstranění kurzového rizika, odpovědělo celkem 50 respondentů, minimalizace transakčních nákladů označilo 22 respondentů a ostatní 12 respondentů označilo jako výhodu nižší úrokové sazby.

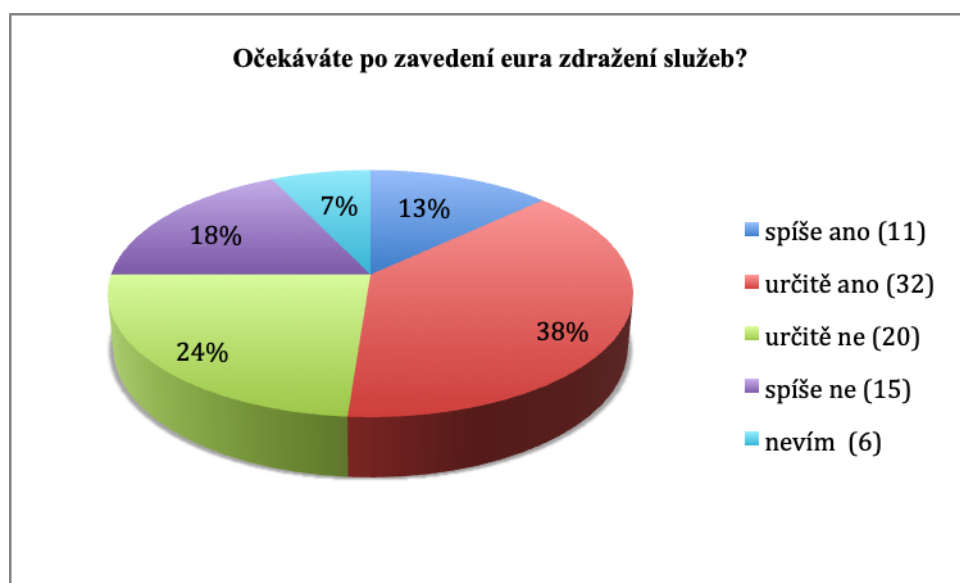
Graf 16: Přínosy zavedení eura pro podnikatele

6.9 Očekáváte po zavedení eura zdražení služeb a zboží?

Spíše ano odpovědělo 11 respondentů, určitě ano odpovědělo 32 respondentů, určitě ne odpovědělo 20 dotazovaných, spíše ne odpovědělo 15 respondentů a 6 respondentů odpovědělo nevím.

Graf 17: Zdražování zboží a služeb po zavedení eura?

6.10 Jaké má zavedení eura nevýhody?

Jako nevýhodu pro většinu dotazovaných je riziko inflace (51), další nevýhodu jako ztráta samostatné politiky označily 22 respondentů, jednorázové náklady na zavedení eura označily 11 respondentů.

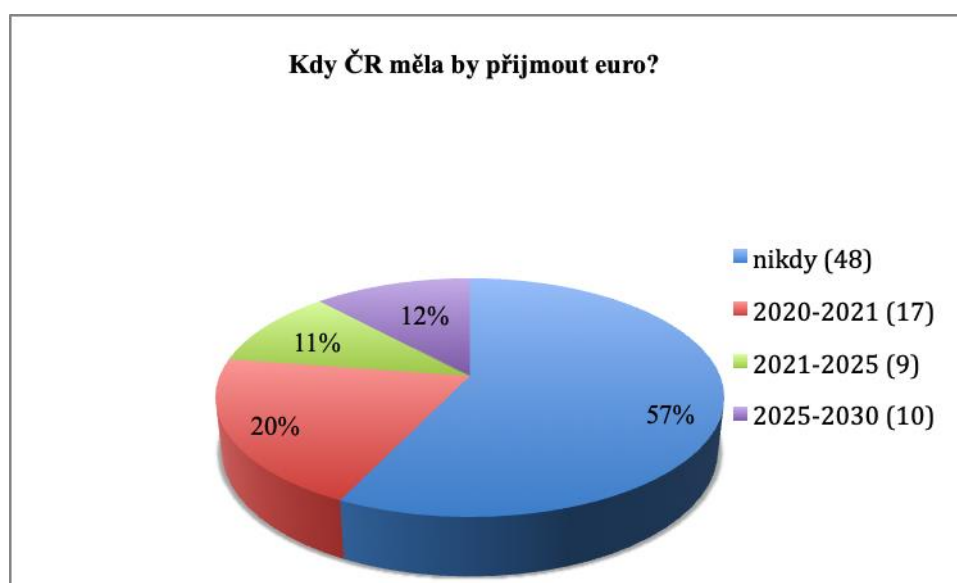
Graf 18: Nevýhody zavedení eura v ČR

6.11 Kdy by měla Česká republika přijmout euro?

48 respondentů proti zavedení eura v České republice, 17 respondentů očekávají přechod ČR na euro v letech 2020-2021, 9 dotázaných předpokládají zavedení eura v letech 2022-2025 a 10 dotázaných se domnívá, že to mohlo by být v letech 2026-2030.

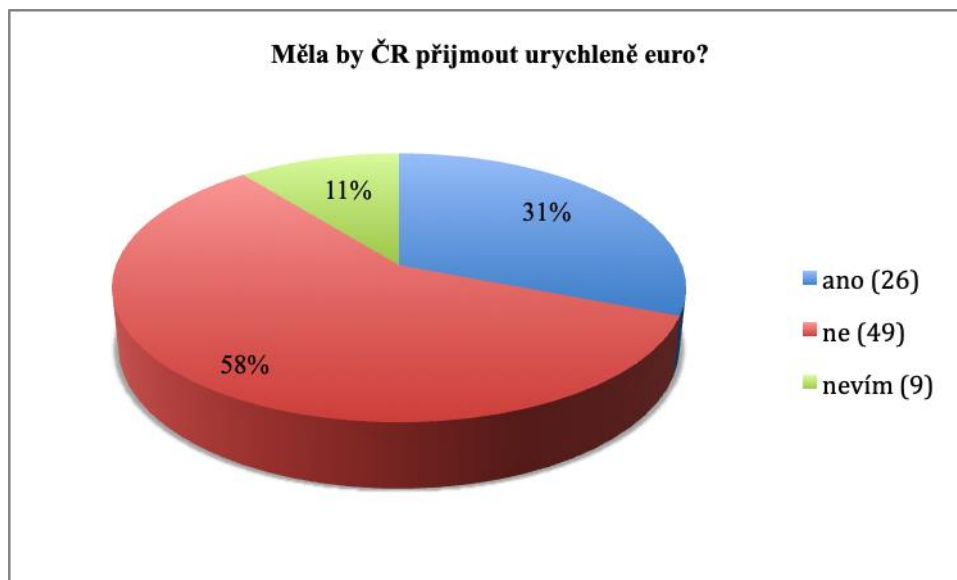
Graf 19: Očekávaní období přijetí eura v ČR

6.12 Podle vás měla by Česká republika přijmout euro urychleně?

26 dotázaných chtějí urychlený přechod na euro, většina s tím nesouhlasila (49), ostatní 9 respondentů odpovědělo „nevím“.

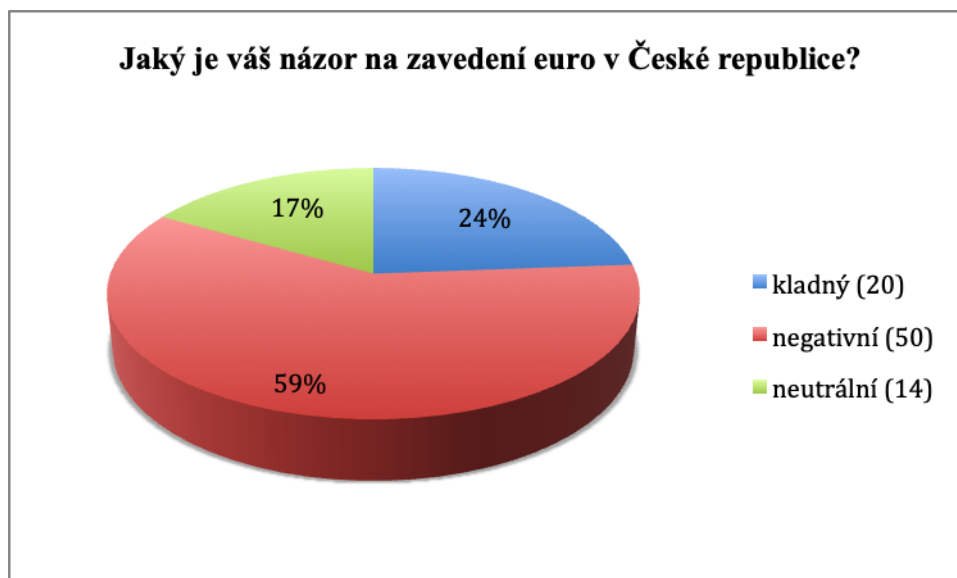
Graf 20: Měla by ČR přijmout urychleně euro?

6.13 Jaký je váš názor na zavedení eura v České republice?

Kladný názor mají celkem 20 respondentů, negativní vnímá 50 respondentů a neutrální názor na zavedení eura mají 14 respondentů.

Graf 21: Veřejné mínění na zavedení eura v ČR

6.14 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Z mého dotazníkového šetření vyplývá, že většina (62%) respondentů odmítají zavedení společné jednotné měny v České republice. Negativní postoj k zavedení eura především souvisí s inflací a ztrátou samostatné politiky. Odmítají euro lidé ve věkové kategorii 31-41. Zavedení eura v ČR podporuje 24% dotázaných a to souvisí s odstraněním kurzového rizika, levnějším cestováním a levnějšími půjčkami. Nevědělo svůj postoj k euru celkem 14% respondentů. Podporují zavedení jednotné měny zejména mladé lidé ve věkové kategoriích od 20-30 let. Pro šetření je důležité dosažené vzdělání respondentů, které ovlivňuje postavení k dané problematice. Tím způsobem respondenty s vysokoškolským vzděláním se orientují v problematice lepší než respondenty se středoškolským a základním vzděláním. Respondenty se základním vzděláním často nemají svůj vlastní názor a nevědí otázky na odpovědi související s eurem v ČR.

Podle mého názoru česká veřejnost považuje, že v současné době česká ekonomika není připravená k zavedení eura a obává se zdražování služeb a zboží po zavedení jednotné společné měny.

V minulém 2018 roce Centrum pro výzkum veřejného mínění prozkoumalo postavení k euru a získal této výsledky:

Podle zprávy centra pro výzkum veřejného mínění důvěru v budoucnost projektu sjednocené Evropy vyjádřilo 44 % českých občanů, stejný podíl respondentů ovšem v budoucnost sjednocené Evropy nevěří.

Nejčastěji lidé zastávají názor, že úroveň integrace EU a míra zapojení České republiky do ní by měla zůstat na stávající úrovni (48 %), mínění ve prospěch oslabení (25 %) integrace EU převládá nad názorem, že by se integrace EU měla posilovat (14 %).

Zavedení eura jako platidla v ČR namísto koruny podporuje jen 20 % občanů, proti je 73 % Čechů (<https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/mezinarodni-vztahy/4622-obcane-cr-o-budoucnosti-eu-a-prijeti-eura-duben-2018>).

Závěr

Na základě prostudované literatury a výše popsaných informací bych zde chtěla shrnout výsledky své bakalářské práce. Cílem mé bakalářské práce bylo popsat proces přípravy zavedení eura v České republice a zhodnotit možné dopady přijetí eura.

První kapitola se týká teoretických představ založení evropské měnové unie, vytváření evropské měnové systémy vedoucí k zavedení jednotné měny a k rozšíření evropské integraci. Druhá kapitola obsahuje konvergenční kritéria, tj. maastrichtské kritéria, které musí plnit každá země pro vstup do eurozóny. Třetí kapitola je zaměřena na plnění konvergenčních kritérií ČR a sladěnost ekonomiky ČR s eurozónou. Čtvrtá kapitola charakterizuje dopady jednotné měny na českou ekonomiku a jsou tam výhody (přínosy) a nevýhody související se zavedením eura. Pátá kapitola zahrnuje dotazníkové šetření, které vyjadřuje veřejné mínění občanů ČR na zavedení společné měny a výsledky vyplývající z dotazníkového šetření.

V roce 2004 Česká republika svým vstupem do EU se zavázala přijmout euro, které nahradí českou korunu. Pro vstup do eurozóny ČR musí plnit maastrichtská konvergenční kritéria a plnění reálné konvergence. Maastrichtská kritéria zahrnují kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium stability měnového kurzu, fiskální kritérium, který se skládá z vládního deficitu a vládního dluhu.

- Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability nesmí přesahovat o více než 1,5 procentního bodu během jednoho roku. Česká republika nespĺňuje tento kritérium v roce 2017 a to z důvodu nadměrného růstu české ekonomiky a převládání poptávky nad nabídkou na trhu práce a jako následek se projevil růst spotřeby domácností a růst cen potravin. ČR patřila v tomto roce k zemím s vyšší inflací. V letech 2018- 2021 ČR měla by kritérium cenové stability plnit. Podle ČSÚ průměrná roční míra inflace v ČR činila v roce 2018 2,1%.

- Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

ČR kritérium dlouhodobých úrokových sazeb plnila vždy a nemá s tím žádný problém.

- Kritérium stability měnového kurzu

Kritérium stability měnového kurzu Česká republika neplní, protože není účastníkem ERM II. Hypotetická centrální parita pohybuje v intervalu +/- 15. V roce 2018 měnový kurz byl oslaben změnou na devizových trzích a odlivu krátkodobého kapitálu z trhu ČR.

- Kritérium vládního deficitu

Kritérium vládního deficitu ČR neplnila v letech 2009-2013. V roce 2009 byl zahájen proces nadměrného schodku. V letech 2008 a 2009 bylo zpomalení ekonomického růstu a vyplývající z toho recese. V letech 2010-2013 vláda provedla řadu opatření konsolidace veřejných rozpočtu, které povedlo k poklesu deficitu, a zvýšení sazeb daně HDP, úpravy daně z příjmu fyzických osob.

- Kritérium vládního dluhu

Kritérium vládního dluhu Česká republika dlouhodobě splňuje, přestože od roku 2009 do roku 2012 výrazně pokračoval růst vládního deficitu, který byl způsoben nízkým růstem nominálního HDP a vyššími příjmy. V roce 2019 veřejný dluh v poměru HDP měl by klesat do 32% HDP. V roce 2018 podle MF ČR hospodaření státu skončilo přebytkem 2,9 mld. Kč a podíl státního dluhu na HDP klesl na 30,5%

Reálná konvergence spočívá v sblížení české ekonomiky s eurozónou. V současné době česká ekonomika nepřipravená k zavedení eura. Nedokončený proces sblížení ekonomiky ČR s eurozónou představuje hrozbu pro brzký přechod na společnou měnu. Reálná ekonomická konvergence ČR nedosahuje určité úrovně a odstupuje od průměru eurozóny. V případě rychlého přechodu na euro jako důsledek se projeví posilování reálného měnového kurzu a konvergenci ve mzdové úrovni, poroste inflace oproti 2% cíli ČNB. Další problémem je nižší úroveň mezd ve srovnání s průměrem eurozóny, který v případě setrvání mimo měnovou unii bude tento proces probíhat kombinací nominálního posilování české koruny a oproti eurozóně vyššího tempa růstu nominálních mezd v tuzemské ekonomice, což po případném zavedení eura poroste inflace oproti průměru eurozóny. Rychlé zavedení jednotné společné měny znamenalo by pro ekonomiku ČR spoustu překážek, ekonomických šoků, růst inflace oproti 2% ČNB, dodatečné náklady, odstup české ekonomiky od eurozóny.

Z těchto důvodů není přesně stanoven datum zavedení eura a na základě analýzy sladění české ekonomiky vláda ČR oddálí případné zavedení eura. Česká vláda schválila národní plán zavedení eura na základě velkého třesku, který představuje bezhotovostní a hotovostní přechod na euro. Výhodami velkého třesku jsou minimalizace nákladů a snadnost. Národní plán zavedení eura obsahuje kroky pro snadné a bezrizikové zavedení eura. Datum zavedení eura a provedení referendum záleží na rozhodnutí české vlády a schopnosti ČR plnit

maastrichtská kritéria. V současný moment po případném zavedení eura v ČR by převažovaly negativní dopady nad pozitivními. Samozřejmě, že za nějakou dobu v České republice euro nahradí českou korunu, ale není jasné, kdy k tomu dojde.

Pro Českou republiku přechod na euro znamená nejdůležitější krok v ekonomice, který nese výhody a nevýhody. Po případném zavedení jednotné měny bude snadná porovnatelnost cen v ČR a v zahraničí, která ovlivní růst konkurence. Nízké úrokové sazby umožní spotřebitelům a podnikatelům dostat levnější půjčky. Další výhodou je snížení transakčních nákladů související s konverzí měn a odstranění kurzového rizika, které podpoří český zahraniční obchod. Přijetí jednotné společné měny přináší i určitá rizika. Největší nevýhodou po vstupu do eurozóny je ztráta samostatné měnové politiky, tím Česká republika ztratí svou nezávislost. Dále přechod na euro vede k vysokým nákladům, které musí každý podnik hradit sám.

Otázkou je: „Měla by Česká republika přijmout euro?“ Provedla jsem dotazníkové šetření s cílem zjistit postoj českých občanů k euru. Dostala jsem celkem 84 odpovědí na otázky. Se zavedením eura 2 souhlasí 24% respondentů, proti zavedení eura v ČR je 62% a 14% respondentů neví. S provedením referenda o přijetí eura souhlasilo 36% dotázaných, proti referendu je 57% dotázaných a 7% neví. Dále 30% dotázaných myslí, že česká ekonomika je připravena k zavedení eura, 58% respondentů nesouhlasí s tím, že česká ekonomika je připravena k zavedení společné měny a 12% neví. Podle mého výzkumu více než polovina odmítá euro a má spíše negativní postoj k euroměně a má na to různé příčiny. Hlavní příčinou je strach z inflace, česká veřejnost očekává po zavedení eura zdražování zboží a služeb. Ztráta samostatné politiky pro Čechy znamená ztrátu nezávislosti a suverenity, ztrátu národní identity. Myslím si, že občané České republiky jsou konservativní a že se obávají nových změn související s euroměnou. Souhlasím částečně s názory české veřejnosti. Nové změny a podřízení Evropské unii tak „straší“ obyvatele, byť negativní postoj k euru částečně vyplývá z nedostatečné informovanosti občanů o měnové integraci. Hlavním důvodem je však to, že sladění ekonomiky ČR s eurozónou je nedokončeno, a to nese dodatečné náklady a rizika. Proto ještě nenastal čas přijetí eura v ČR.

Existují různé názory českých politiků ohledně přijetí eura v ČR. Prezident České republiky Miloš Zeman podporuje myšlenku eura v ČR. Odpůrcem eura je český politik a předseda vlády ČR Andrej Babiš. Svůj negativní postoj k euroměně argumentuje, že chce nezávislou Českou národní banku, vidí ekonomickou hrozbu a nechce ručit za řecké dluhy a za italské

banky. Podle A. Babiše výhoda české koruny je v tom, že v případě krize lze znovu sáhnout k jejímu oslabení a ČR může se vyhnout bez eura nákladům na řešení krizí (www.respekt.cz/denni-menu/pragmatik-babis-odmitl-euro-a-uprchliky-musime-branit-odkaz-predku).

Podle mého názoru Česká republika by měla počkat se zavedením eura, to se záměrem dokončit přibližování české ekonomiky k eurozóně, aby přechod na euro byl bezrizikový. Pokračovat v plnění konvergenčních kritérií a poskytovat více informací české veřejnosti.

Seznam použité literatury:

Bibliography

APEL, EMMANUEL. *European monetary integration:1958-2002*. 1998. vyd.1, London: Roulledge. ISBN 0415114330

DUŠEK, JIŘÍ. *Historie a organizace Evropské unie*. 2011. vyd.2, České Budějovice: VŠERS, ISBN 9788086708959

HECZKO,STANISLAV. *Pracovní texty k předmětu Mezinárodní ekonomické vztahy*. 2007. Ústí nad Labem: FSE UJEP, ISBN 9788070449226.

KALÍNSKÁ, EMILIE A KOLEKTIV. *Mezinárodní obchod v 21. století*. 2010. 1, Praha: Grada, ISBN 9788024733968.

KUBIŠTA, VÁCLAV A KOLEKTIV. *Mezinárodní ekonomické vztahy*. 2009. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., ISBN 978-80-7380-191-5 (brož.).

MARKOVÁ, JANA. *Mezinárodní měnové instituce*. 2002. vyd.1, Praha: Vysoká škola ekonomická, ISBN 80-245-0431-6.

LACINA, LUBOR A KOLEKTIV. *Náklady a přínosy členství v měnové unii*. 2007. 1, Praha: C. H. Beck. ISBN 9788071795605

LACINA, LUBOR;ROZMAHEL,PETR. *Euro: ano/ne?*. 2010. Praha: ALFA, ISBN 9788087197264.

TOMÁŠEK, MICHAL. *Právní základy evropské měnové unie*. 1999. 1.vyd, Praha: Bankovní institut vysoká škola. ISBN 8090224334.

.

.

Seznam internetových zdrojů:

Evropský měnový systém [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-aura/evropsky-menovy-system>.

Členské státy eurozóny [online]. Dostupné z WWW:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Euro#Členské_státy_eurozóny

Maastrichtská smlouva [online]. Dostupné z WWW:

<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/historie-aura/maastrichtska-smlouva>

Maastrichtský chrám [online]. Dostupné z WWW: Dostupné z WWW:

http://www.zemepis.com/images/Maastrichtsky_domecek.gif

Eurozóna [online]. Dostupné z WWW: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Euroz%C3%B3na>

Maastrichtská kritéria [online]. Dostupné z WWW:

<https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>

Zavedení eura v ČR [online]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/casto-kladene-dotazy/Euro-dotazy-verejnosti-k-zavedeni-aura-v-Ceske-republice/>

Euro v ČR [online]. Dostupné z WWW: <https://www.euroskop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v České republice [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/statut-nks>

Národní koordinátor [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/narodni-koordinator/narodni-koordinator>

Národní plán zavedení eura [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/tiskove_zpravy_cnb/2007/070417_tz_narodni_plan_zavedeni_aura.html

Scénář přijetí eura [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-aura/scenar-prijeti-aura>

Hlavní principy zavedení eura [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-aura/hlavni-principy>

Přepočítání peněžních částek [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-aura/prepocet-peneznich-castek>

Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2018.pdf

Kritérium úrokových sazeb [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

Kritérium veřejného deficitu [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>

Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2014.pdf

Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií [online]. Dostupné z WWW: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/menova-politika/.galleries/strategicke_dokumenty/maastricht_vyhodnoceni_2016.pdf

Výhody pro podniky [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/vyhody-pro-podniky>

Makroekonomické přínosy [online]. Dostupné z WWW: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-aura/makroekonomicke-prinosy>

Občané ČR o budoucnosti EU a přijetí eura [online]. Dostupné z WWW: <https://cvvm.soc.cas.cz/cz/tiskove-zpravy/politicke/mezinarodni-vztahy/4622-obcane-cr-o-budoucnosti-eu-a-prijeti-eura-duben-2018>

Názor českých politiků [online]. Dostupné z WWW: <https://www.respekt.cz/denni-menu/pragmatik-babis-odmitl-euro-a-uprchliky-musime-branit-odkaz-predku> [cit. 26. 6. 2017].

Kurzy měn [online]. Dostupné z WWW: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/grafy/nr/EUR-CZK/od-25.4.2014/>

Seznam obhájených prací:

Bakalářské práce:

VĚRNÝ, STANISLAV. *Proces přijetí eura v České republice a na Slovensku*. 2013. Praha: Bankovní institut vysoká škola.

KOVAŘOVÁ, SIMONA. *Proces přijetí eura*. 2012. Praha: Bankovní institut vysoká škola.

ŠIMOVÁ, ROMANA. *Česká republika, její postavení a vztahy v Evropě a Evropské unii: Bakalářská práce*. 2018. Praha: Vysoká škola regionálního rozvoje a Bankovní institut.

Diplomové práce:

KOUDELA, LUKÁŠ. *Perspektiva zavedení eura v ČR*. 2013. Praha: Bankovní institut vysoká škola.

KARBULOVÁ, KLÁRA. *Zavedení eura v České republice: Diplomová práce*. 2015. Praha: Bankovní institut vysoká škola.

Seznam tabulek:

Tabulka 1: <i>Složení koše ECU</i>	13
Tabulka 2: <i>Účastníky ERM</i>	14
Tabulka 3: <i>Kvóty CB v mechanismu krátkodobé finanční podpory</i>	16
Tabulka 4: <i>Členské státy eurozóny</i>	19
Tabulka 5: <i>Plnění maastrichtských kritérií v roce 1997</i>	22
Tabulka 6: <i>Plnění kritéria cenové stability zeměmi EU</i>	23
Tabulka 7: <i>plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb</i>	24
Tabulka 8: <i>Plnění směnných kurzů zeměmi EU</i>	25
Tabulka 9: <i>Plnění vládního deficitu</i>	26
Tabulka 10: <i>Plnění kritéria vládního dluhu</i>	27
Tabulka 11: <i>Kritérium cenové stability v ČR</i>	34
Tabulka 12: <i>Plnění kritéria úrokových sazeb ČR</i>	35
Tabulka 13: <i>Plnění kritéria vládního deficitu v ČR</i>	37
Tabulka 14: <i>Plnění kritéria vládního dluhu v ČR</i>	38
Tabulka 15: <i>Míra dlouhodobé nezaměstnanosti</i>	44

Seznam grafů:

Graf 1: <i>Statistický graf kurzů měn CZK/EUR</i>	36
Graf 2: <i>HDP na hlavu v paritě kupní síly</i>	39
Graf 3: <i>Cenová hladina HDP</i>	39
Graf 4: <i>Ukazatele konvergence</i>	40
Graf 5: <i>Růst reálného HDP v ČR a eurozóně</i>	41
Graf 6: <i>Rozdíly v tříměsíčních úrokových sazbách</i>	42
Graf 7: <i>Saldo vládního sektoru (v % HDP)</i>	43
Graf 8: <i>Dluh vládního sektoru (v % HDP)</i>	43
Graf 9: <i>Celkový počet dotázaných podle pohlaví</i>	49
Graf 10: <i>Počet dotázaných dle věku</i>	50
Graf 11: <i>Celkový počet podle vzdělání</i>	50
Graf 12: <i>Zavedení eura v ČR</i>	51
Graf 13: <i>Připravenost ekonomiky ČR k zavedení eura</i>	51
Graf 14: <i>Referendum o přijetí eura v ČR</i>	52
Graf 15: <i>Přínosy zavedení eura pro občane</i>	52
Graf 16: <i>Přínosy zavedení eura pro podnikatele</i>	53
Graf 17: <i>Zdražování zboží a služeb po zavedení eura?</i>	53
Graf 18: <i>Nevýhody zavedení eura v ČR</i>	54
Graf 19: <i>Očekávaní období přijetí eura v ČR</i>	54
Graf 20: <i>Měla by ČR přijmout urychleně euro?</i>	55
Graf 21: <i>Veřejné mínění na zavedení eura v ČR</i>	55

Seznam obrázků:

Obrázek 1: <i>Etapy formování HMU</i>	20
Obrázek 2: <i>Maastrichtský chrám</i>	21
Obrázek 3: <i>Scénář jednorázového přechodu na euro</i>	31